

MATURITNÍ PRÁCE Z PŘEDMĚTU HUMANITNÍ STUDIA

Komunikace a chování studentů na sociálních sítích

Vypracovala: Kamila Prosická, 4.A
Vedoucí práce: Mgr. Aleš Kudrnáč, Ph.D.
Gymnázium Jana Keplera
Školní rok: 2017/2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou maturitní práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem uvedla všechny použité zdroje, správně a úplně je citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

V Praze dne 23.3.2018

podpis:.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své maturitní práce, Mgr. Aleši Kudrnáčovi, Ph.D., za cenné rady, a především za možnost psát tuto práci, kterou mi svým souhlasem s jejím vedením poskytl. Velké díky patří také paní Mgr. Blance Pešoutové, za pomoc při shánění vedoucího k této práci. Děkuji také studentům vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a svými odpověďmi spolupracovali na vzniku této práce.

Anotace

Maturitní práce se zabývá problematikou mezilidské komunikace a jejích změn souvisejících s rozšířením fenoménu sociálních sítí. Konkrétně je práce zaměřena na komunikaci mladých lidí skrze sociální média, primárně na jimi v českém prostředí nepoužívanější síti – *Facebooku*. Práce analyzuje chování studentů vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera na sociální síti *Facebook* a popisuje další formy jejich každodenní komunikace v online prostředí.

Cílem této práce je nalezení vzorců v používání sociální sítě *Facebook* v závislosti na sociodemografických ukazatelích a volnočasových aktivitách studentů Gymnázia Jana Keplera. K nalezení vzorců bude využito kvantitativní analýzy dat z vlastního dotazníkového šetření, které proběhne na vyšším stupni Gymnázia Jana Keplera během prosince 2017.

Práce bude rozdělena do tří částí. V první – teoretické části budou popisovat roli *Facebooku* v moderní době a jeho roli na změnu mezilidské komunikace. Druhá část práce bude analytická, v ní budou prezentovány výsledky analýz. V závěrečné části práce spolu budou spojována a porovnávána zjištění vycházející z analýz ze druhé části práce a teorie prezentovaná v úvodu. Závěrem bude diskutován vliv a propojení *Facebooku* s lidskou komunikací a jeho potenciál pro komunikaci do budoucna.

Obsah

Obsah.....	5
1 ÚVOD.....	6
2 TEORETICKÁ ČÁST.....	7
2.1 Vymezení pojmů.....	7
2.2 Mezilidská komunikace v době fenoménu sociálních sítí.....	9
2.3 Sociální sítě.....	9
2.3.1 Role Facebooku v mezilidské komunikaci.....	10
3 EMPIRICKÁ ČÁST.....	12
3.1 Dotazníkové šetření a jeho průběh.....	12
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	12
3.3 Analýza získaných dat.....	14
4 ZÁVĚR.....	65
4.1.1 Seznam použité literatury a jiných zdrojů.....	67
4.1.2 Příloha č. 1 – dotazník pro studenty.....	Chyba! Záložka není definovaná.

1 ÚVOD

Komunikace je nedílnou součástí našeho každodenního života, jelikož musíme interagovat téměř na každém našem kroku – když jdeme do školy, do práce, na nákup, nebo jen potkáme známého na ulici. Člověku se k této interakci nabízí kromě mluveného slova veliké množství dalších komunikačních prostředků, počínaje klasickou papírovou poštou, přes e-mail, textové zprávy, telefonování, různé online chatovací místnosti, až po – dnes nejrozšířenější – sociální sítě. Dle uveřejněných statistických dat na serverech eMarketer.com nebo worldinternetproject.com vliv sociálních sítí společně s mírou jejich používání stále narůstá. Tento fenomén přesouvající komunikaci k jiným komunikačním prostředkům, mění nejen strukturu dnešní komunikace, ale současně s ní také strukturu moderní společnosti, v níž patří právě komunikace skrze různá média k její běžné formě, a stává se tak součástí každodenního života moderního člověka.

Podle Šmahela [Ševčíková a kol. 2015, s. 19] jsou nejvíce ovlivněnou generací dospívající lidé, kteří jsou nejvíce zasaženi samotným technologickým vývojem, jelikož se do digitálního světa narodili a nedokáží si představit, jak by vypadal svět bez internetu či mobilních zařízení. Z tohoto důvodu se tato práce zaměřuje na věkovou kategorii 15-19 let, kterou budou představovat studenti vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera.

Cílem této práce je v nalezení vzorců v používání funkcí sociální sítě *Facebook* a vymezení způsobů každodenní komunikace studentů skrze *Facebook* a další komunikační média, jak online, tak mimo síť. Teoretická část práce vymezuje základní pojmy z oblasti komunikace, sociálních sítí a obecně IT prostředí. Základem pro určení hledaných vzorců chování a forem komunikace jsou teoretické znalosti a analýzy o mezilidské komunikaci a sociálních sítích, které jsou v teoretické části práce vysvětleny a následně zkoumány v části empirické.

V úvodu empirické části práce je charakterizován výzkumný soubor a popsán průběh dotazníkového šetření. Data k empirické části byla následně analyzována a porovnána se světovými nebo českými výzkumy.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Vymezení pojmů

Komunikace podle Nakonečného [2009, s. 288] je jako druh sociální interakce jednostranné sdělování nebo vzájemná výměna informací.

Sociální síť je český překlad anglického termínu *Social Network*, který má podle IT slovníku označovat internetovou službu, jež má registrovaným jedincům poskytovat možnost vytváření a sdílení obsahu s ostatními členy, zároveň také umožňovat komunikaci a vytváření komunit. Jedná se o platformu, kde je možné vytvoření profilu a s jeho pomocí následné využívání všech funkcí, které daná sociální síť nabízí a poskytuje.

Komunikační médium je prostředek sloužící ke komunikaci a poskytování sdělení. Dle zákona slouží především k přenosu reklamy. Za komunikační médium jsou považovány periodické i neperiodické publikace, rozhlasová a televizní vysílání, plakáty, letáky, nosiče audiovizuálních záznamů nebo počítačové sítě (mezi nichž patří také sítě sociální).

Komunikační kanál je prostředek nebo médium, určený k přenášení sdělení. Obvykle se používá více komunikačních kanálů najednou, případně mohou některé z nich chybět. Jednotlivé kanály se klasifikují jiným způsobem, v závislosti na druhu použitých komunikačních prostředků (osobní kontakt, telefon, e-mail, sociální sítě atd.)

DeVito [2008, s. 37] v rámci definice komunikačního kanálu zmiňuje tyto druhy komunikačních kanálů: hlasový kanál, zrakový kanál, čichový kanál, hmatový kanál.

Termínem „**synchronní**“ **komunikace** se dle Šmahela [Ševčíková a kol. 2015, s.] obvykle označuje komunikace probíhající prostřednictvím textových zpráv posílaných v reálném čase. Dnes se jedná především o zprávy posílané prostřednictvím aplikace *Facebook Messenger*, případně dalších textových procesorů (jako např. *WhatsApp*, *Skype*, dříve *ICQ* atp.), ale také textových (*SMS*) zpráv, nebo online her či virtuálních světů atd.

Masová média sdělují lidem informace o dění ve světě, dokážou komplexně obsáhnout velké množství informací a podat je velké části populace najednou. Ne vždy se jedná o zcela seriózní a pravdivé informace, přesto mají, jak uvádí McQuail [1999, s. 21] v moderních společnostech zásadní význam, který stále narůstá. To může být způsobeno například tím, že masová média jsou dnes zdrojem moci (prostředek vlivu, ovládnutí, prosazování), klíčem ke slávě (místo postavení ve společnosti, účinné vystupování na veřejnosti), nebo také tím, že vymezují, co má být pro danou společnost normální (co je ještě přípustné a co naopak již není).

Za masová média považujeme tisk (a to i bulvární), televizi, rozhlas, ale také internet.

Sociální profil je označení pro online profil registrovaného jedince na sociální síti, který člověku vytváří jakousi virtuální vizitku, obsahující osobní informace, které daný jedinec uvádí. Nejčastěji se jedná o jméno, příjmení, datum narození, případně bydliště, zaměstnání atp.

Profil může být buďto **soukromý** nebo **veřejný**. Rozdíl mezi soukromým a veřejným profilem je především ve viditelnosti jeho obsahu – veřejný profil a informace, které poskytuje jsou dostupné všem uživatelům dané sociální sítě; naopak u profilu soukromého je zobrazení omezené pro určitou – uživatelem zvolenou – skupinu lidí. To, který z profilů se uživatel rozhodne použít, záleží jen na něm, a také na tom, zda konkrétní sociální síť tuto možnost výběru poskytuje.

Digitální gramotnost, je dle výzkumné agentury Median „soubor kompetencí nutných k identifikaci, pochopení, interpretaci, vytváření, komunikování a účelnému a bezpečnému užití digitálních technologií (jejich technických vlastností i obsahu) za účelem pracovní i osobní seberealizace, rozvoje svého potenciálu a udržení či zvýšení participace na společnosti [median.eu] Jinými slovy, jde o znalosti a schopnosti, které člověk potřebuje znát, a především umět využít nejen pro dobrou a jednoduchou orientaci v digitálním světě, ale také pro správné používání moderních technologií, což lze považovat za jakési vzdělání potřebné k fungování a orientaci v digitálním světě.

Digitální vzdělávání je, dle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, vzdělávání a zdokonalování se v oblasti využívání digitálních technologií, které člověk potřebuje, aby byl digitálně gramotný. Nejčastěji je termín spojován s hodinami informatiky ve vzdělávacích programech pro děti a mládež na základních a středních školách [msmt.cz].

Digitální dovednost je především schopnost používat počítač. S tím také souvisí umět používat také funkce a provádět akce, které nám počítač poskytuje. Český statistický úřad uvádí jako příklady digitálních dovedností tyto akce: přenos složek či souborů mezi počítači, instalace softwaru nebo aplikací, změna nastavení softwaru, kopírování souborů či složek, programování, použití textových procesorů, tvorba prezentací, základní použití tabulkových procesorů, pokročilé funkce v tabulkových procesorech, použití softwaru na úpravu fotografií, videa a zvukové stopy [msmt.cz].

2.2 Mezilidská komunikace v době fenoménu sociálních sítí

V mezilidské komunikaci se jedná o sociální interakci mezi jednotlivými jedinci či skupinami, a to buď přímo (tj. osobně mezi jedinci či skupinou), nebo nepřímo (tj. skrze technicko-organizační média). Od počátku lidstva se forma komunikace značně změnila. Od epochy signálů jsme se přesunuli skrze epochy mluvení a jazyka, psaní, tisku až k epoše elektronické komunikace, což značně rozšířilo komunikaci nepřímou, a sociální sítě ji následně ještě více utvrdili jako součást běžné moderní společnosti.

Celkově dělíme mezilidskou komunikaci na verbální a neverbální, pro tuto práci bude stěžejní komunikace verbální – tedy slovní – kterou Jiráček a Köpplová [2003, s. 16] dále dělí do dalších podkategorií, z nichž pro tuto práci budou podstatné následující:

- 1) komunikace interpersonální – komunikace mezi dvěma až třemi jedinci
- 2) komunikace skupinová – komunikace mezi jedinci uvnitř určité skupiny (např. třída)
- 3) komunikace institucionální/organizační – komunikace mezi jedinci uvnitř určitého systému (např. škola)

Nepřímá verbální komunikace, prováděná skrze sociální média se vyvíjí a mění rychle, jelikož masová média jsou proměnlivá, což má vliv také na stejně proměnlivou formu společnosti¹. Proto sociální sítě získaly tak vysoké postavení a velký rozsah, co se týče vlivu v moderní společnosti. Jakmile se něco dostane s pozitivními ohlasy do masových médií, je velice pravděpodobné, že to uspěje a rozšíří se to mezi široké spektrum populace – což se v případě sociálních sítí naplňuje.

2.3 Sociální sítě

Zdroj zábavy, prostředek seberealizace, pomocník při studiu nebo při budování kariéry, prostředek pro navazování i udržování vztahů a nástroj pro komunikaci. To vše mohou sociální sítě pro člověka představovat. Jejich používání nic nestojí, snadno spojí dva opačné konce světa a jsou lehké dostupné a propojitelné. Není tedy divu, že jsou sociální sítě rozšířeny po celém světě v tak velké míře (dle serveru visualcapitalist.com byly sociální sítě v roce 2016

¹ Jak je zmíněno výše, masová média mají vliv na vnímání informací a s tím související přikládání míry jejich důležitosti. Těžko se tak oddělí informace podstatné od nepodstatných na základě míry detailních či obecných informací, podávaných médii.

používány 69 % americké populace). Zároveň pro komunikaci skrze sociální sítě není třeba znát žádná telefonní čísla, e-mailové adresy – nic – stačí vědět jméno člověka, se kterým má dojít k interakci a následně už jde vše samo; první „Ahoj“ a rozhovor je po chvilce v plném proudu.

První sociální síť, která byla světu představena byla *Sixdegrees.com*, založena v roce 1997 americkým právníkem a finančním analytikem Andrew Weinreichem.² Člověk tak poprvé dostal možnost vytvořit si vlastní online profil a propojit jej s profily přátel. Tyto dvě funkce (vytvoření a propojení profilu) zůstaly sociálním sítím dodnes a je proto možné říci, že jsou společným základem pro všechny následující sociální sítě. Autor *Sixdegrees.com* roku 2001 ukončili její existenci, čímž vznikl prostor pro vytvoření nových sociálních sítí jako jsou například *Facebook*, *LinkedIn*, *MySpace* atp.

Dnes existuje sociálních sítí nespočet; *Facebook*, *Youtube*, *Twitter*, *Instagram*, *LinkedIn*, *Tumblr*, *Pinterest*, *Google+*, *Myspace*, *Skype* a další. Všechny je možné rozdělit podle rozšíření jejich používání na projekty lokální – to znamená používané pouze na určitém území (např. pouze v jedné zemi, či v jedné firmě) a projekty celosvětové, které mají podporu všude ve světě a nejsou tedy nijak omezeny. Dále je možné rozdělit sociální na sítě osobní, které jsou primárně určeny k soukromým účelům uživatelů (např. *Facebook*, *Twitter*, *Google+*...) a sítě profesní, sloužící primárně k řešení pracovních záležitostí (např. *LinkedIn*).

Pro tuto práci bude velké množství sociálních sítí omezeno na následujících osm, používaných primárně k osobní komunikaci, u nichž jsem předpokládala, že budou mezi studenty známé a většinou z nich také používané. Jedná se o tyto sociální sítě: *Facebook*, *WhatsApp*, *Google+*, *Skype*, *Snapchat*, *Instagram*, *Viber* a *Twitter*.

2.3.1 Role Facebooku v mezilidské komunikaci

Facebook, je nejen dle výzkumů v Česku (jak uvádí server *dvoran.cz* nebo Jakub Lorenc – Head of Social Media, Account Manager at AMI Digital s.r.o. na svém profilu *LinkedIn*), ale také ve světě (jak uvádí server *statista.com* nebo také server *wearesocial.com*) nejznámější a současně nejpoužívanější sociální sítí.

² Název projektu *Sixdegrees.com* byl odvozen od názvu systému Šesti stupňů odloučení (angl. Six degrees of separation), na jehož základní myšlenke Weinreich projekt zakládal. Tento systém předpokládá spojení všech lidí (každého s každým) pomocí řetězce šesti lidí, kteří se vzájemně znají.

Facebook byl založen v únoru roku 2004 Markem Zuckerbergem, za účelem napomáhat lidem k vytváření a k rozšiřování komunit a vzájemnému sblížení v rámci celého světa. Již v prosinci téhož roku bylo na *Facebooku* milion uživatelů, v říjnu 2012 jich bylo registrováno více než jedna miliarda. Dnes je na *Facebooku* aktivní miliarda jeho uživatelů za jeden jediný den.

Zuckeberg měl ambice, že *Facebook* bude lidem umožňovat být v kontaktu s přáteli, objevovat, co se děje ve světě, sdílet a vyjadřovat své názory – to vše se mu splnilo. Samozřejmě je toto všechno ovlivněno také počtem funkcí, které dnes *Facebook* svým uživatelům nabízí, již se nejedná pouze o přidávání příspěvků na tzv. zed', jak tomu bylo na začátku. Možnosti, které *Facebook* svým uživatelům nabízí stále přibývají a každý uživatel proto může dělat mnohem více akcí než v roce založení *Facebooku*. Funkcí *Facebooku* je opravdu mnoho; přidávání fotek, rozdávání „Like“, nebo jiné reakce, zakládání facebookových skupin, vytváření událostí nebo možnost zvolit si libovolně uživatelské jméno, což dříve možné nebylo. Díky *Skype* je dnes možné také skrze *Facebook* provádět audio či video hovory, nebo pro snadnější propojení s přáteli pomocí funkce „Přátelé v okolí“ vyhledat, kde se v danou chvíli, který přítel nachází. Také se nabízí možnost nastavení soukromí – co chceme, aby o nás, jací lidé věděli, k čemu měli přístup na našem profilu atp. Především se ale objevila možnost chatové komunikace, což je funkce pro tuto práci stěžejní.

3 EMPIRICKÁ ČÁST

V této části práce bude analyzováno, jakou roli hraje *Facebook* v životě studentů vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera. Cílem práce je nalezení vzorců v používání této sociální sítě v závislosti na sociodemografických ukazatelích (pohlaví studenta, vzdělání rodičů atp.) a volnočasových aktivitách studentů. Dalším výstupem této práce bude analýza způsobů komunikace studentů v různých situacích podle a nalezení rozdílu v používání sociálních sítí v různém věku studentů. K dosažení cílů bude využito dat z dotazníkového šetření, prováděného mezi studenty vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera.

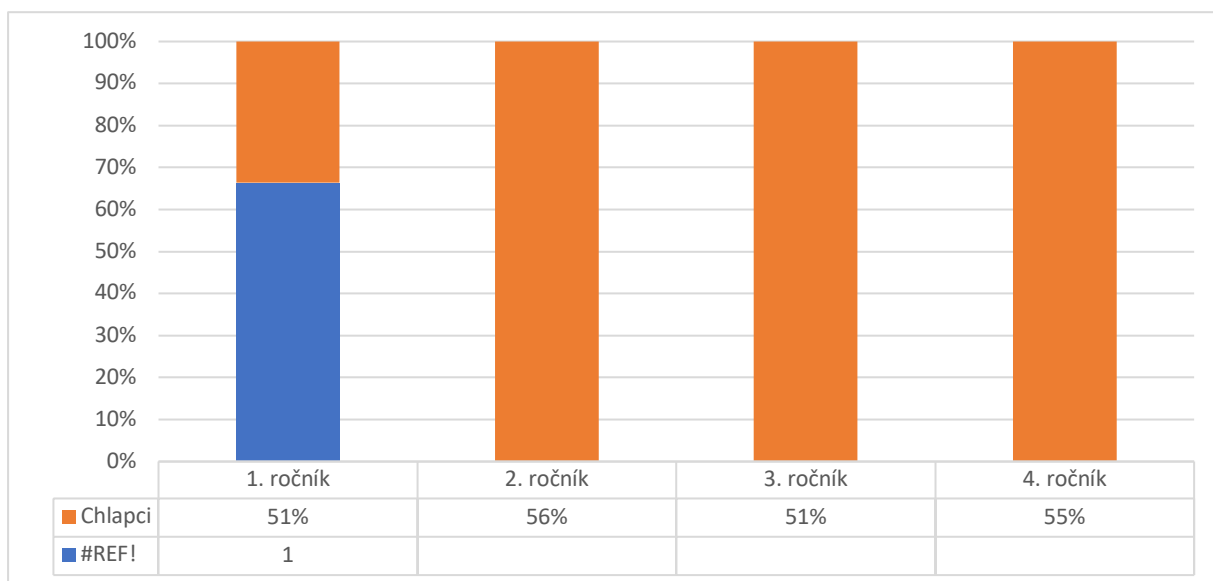
3.1 Dotazníkové šetření a jeho průběh

Dotazník se skládal z 22 otázek, z nichž bylo 16 otázek uzavřených, 2 polouzavřené a 3 otevřené a byl zaměřen zejména na sociální síť *Facebook*, ale věnoval se okrajově také dalším sociálním sítím, které studenti používají, nebo alespoň znají. Respondentům byly kladeny otázky týkající se jejich charakteristik, prostředí, v němž se pohybují, rozsah jejich působnosti v online prostředí, znalosti sociálních sítí, míry využívanosti *Facebooku* a dalších komunikačních médií. I přes generační shodu respondentů, může hrát důležitou roli rozdílnost jejich věku a pohlaví, a to z toho důvodu, že právě během těchto čtyř let na gymnáziu prochází člověk velkými změnami psychického vývoje, zejména v oblasti schopnosti komunikovat s lidmi okolo sebe. Výzkum byl prováděn v průběhu prosince 2017 formou tištěných dotazníků, uvedených v příloze této práce.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

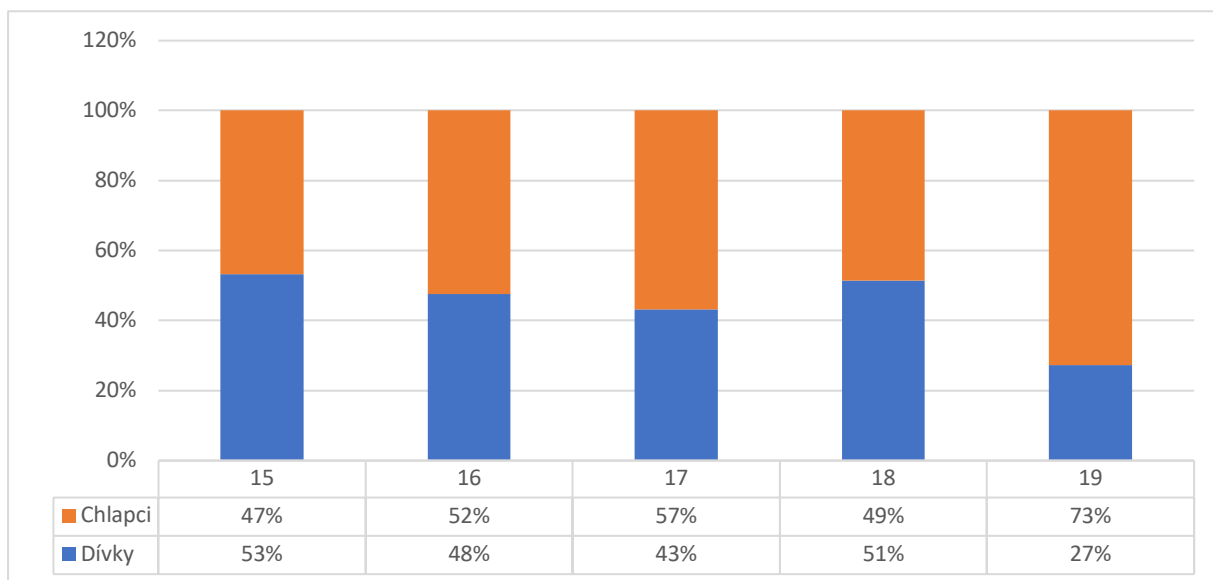
Dotazníkové šetření bylo provedeno ve dvanácti třídách vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera. Dotazník vyplňovalo celkem 258 studentů, z čehož bylo zahrnuto do analýzy 203 respondentů. U zbylých se nepodařilo sesbírat použitelná data (např. chyběly některé odpovědi na otázky, bylo zaškrtnuto více odpovědí u otázek, kde to nebylo nožné atp.). Podrobné zastoupení jednotlivých ročníků je znázorněno v níže uvedeném grafu č. 1.

Graf č. 1

Věk dotazovaných studentů se pohyboval v rozmezí 15–19 let. Obě pohlaví byla mezi studenty zastoupena téměř rovnoměrně, chlapců bylo 53 %, dívek bylo méně o 6% bodů, což zobrazuje graf č. 2.

Graf č. 2

3.3 Analýza získaných dat

Následujících několik stránek je věnováno analýze otázek, které byly respondentům položeny. U některých uzavřených otázek bylo možné zvolit pouze jednu možnost z nabízených odpovědí, jiné otázky umožňovaly výběr více odpovědí nebo byly otevřené. Tím je u některých otázek způsoben nesouhlasný počet odpovědí s počtem respondentů.

3.3.1 Míra používání sociálních sítí

Touto otázkou bylo zkoumáno, které sociální sítě jsou mezi studenty používané nejčastěji a také jaký je jejich přehled o komunikačních sociálních sítích obecně. Vybrány byly ty sociální sítě, u kterých se předpokládalo, že budou mezi studenty používané nebo alespoň známé – což se ne u všech sítí potvrdilo. Například *Viber*, který je dle výzkumu uvedeném na serveru statista.com nebo také výzkumu uveřejněném na serveru wearesocial.com mezi 20 nejznámějšími sociálními sítěmi, neznalo relativně mnoho studentů (15,3 %).

Po zpracování výsledků z dotazníků, se využívanost vybraných sítí dospívajícími na vyšším gymnáziu upravila do pořadí znázorněném v následujícím grafu a tabulce (uvedeno sestupně od nejvíce používané po nejméně používanou).

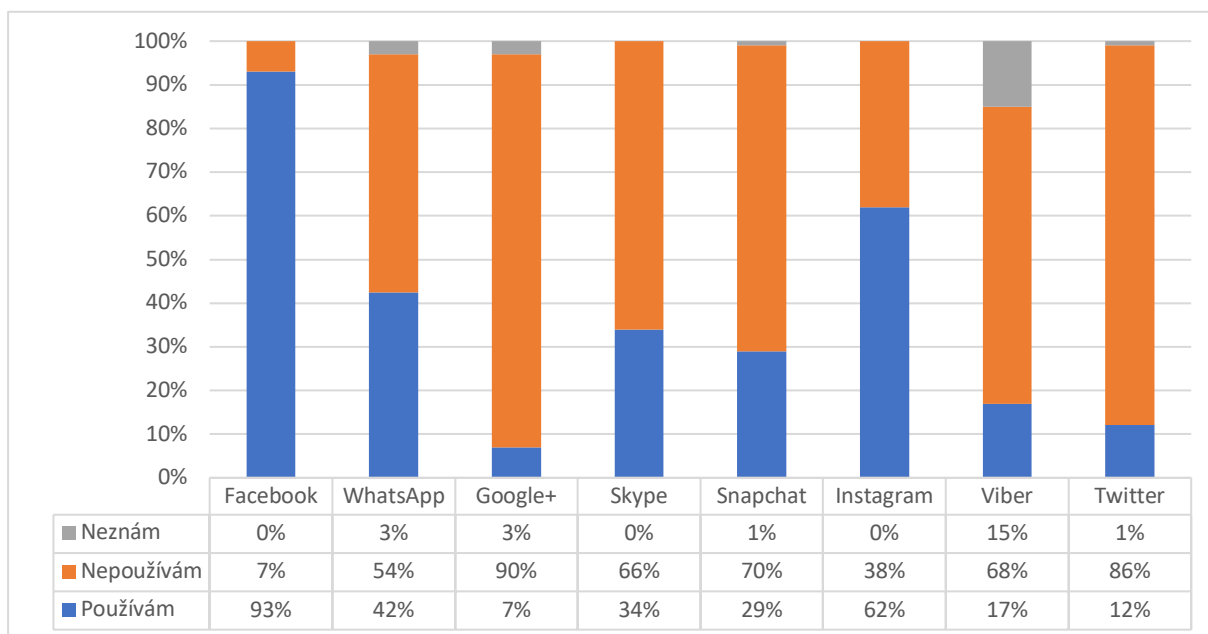
Pořadí	Sociální síť	Procenta používání
1.	Facebook	93 %
2.	Instagram	62 %
3.	WhatsApp	42 %
4.	Skype	34 %
5.	Snapchat	29 %
6.	Google+	18 %
7.	Viber	17 %
8.	Twitter	12 %

V grafu č. 3 jsou znázorněny četnosti využívání jednotlivých sociálních sítí. *Facebook* je mezi studenty nejpoužívanější sociální sítí, což je v souladu se světovými výzkumy³, naše škola tedy není v používání *Facebooku* žádnou výjimkou. Ovšem, co se týče ostatních uvedených sociálních sítí, mají respondenti zcela jiný žebříček, než je ten celosvětový.

Co je dále zajímavé, je fakt, že *Skype*, který i přesto, že je známý mezi všemi respondenty, je většinou nepoužívaný, což může být ovlivněno také množstvím nových funkcí právě *Facebooku* či dalších více používaných sítí (především, co se týče možnosti audio nebo video hovorů).

Twitter, jakožto nejméně používaná síť mezi studenty dosahuje druhého největšího rozdílu mezi mírou používání a nepoužívání (hned po nejpoužívanějším *Facebooku*, kde rozdíl činil 83%) „nepoužívám“ odpovědělo u *Twitteru* o 74% bodů studentů více než „používám“).

Graf č. 3

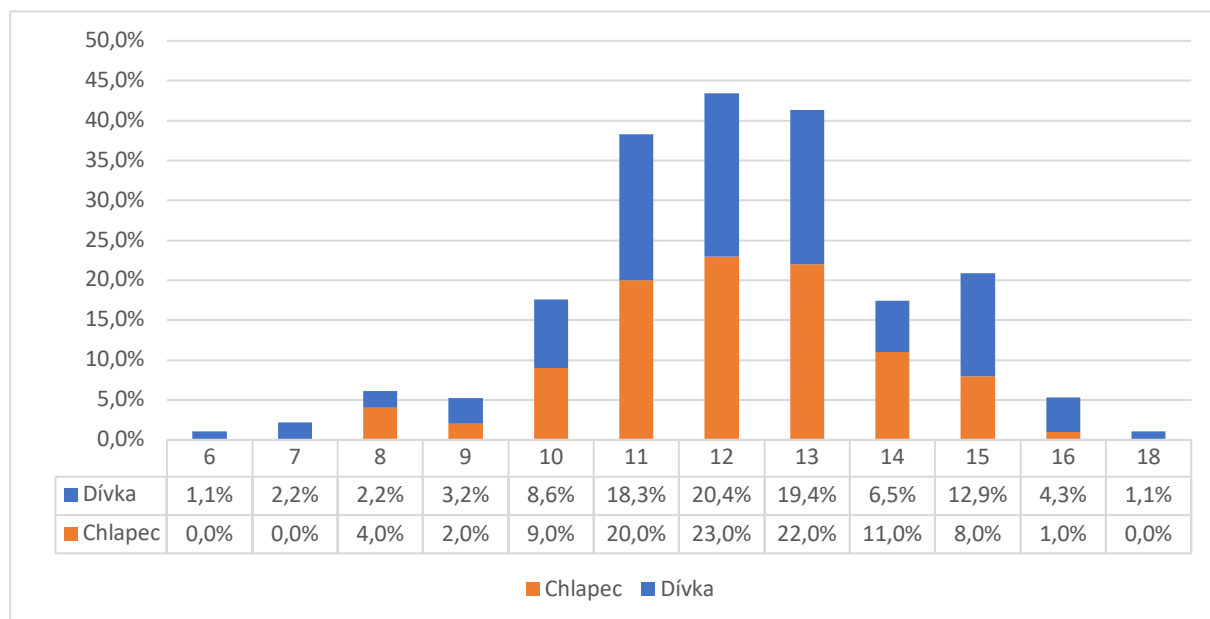
3.3.2 Věk založení Facebooku

Touto otázkou bylo zkoumáno, kdy si studenti nejčastěji zakládali facebookový účet a zároveň, kolik studentů účet na *Facebooku* nemá. Ačkoliv je minimální věková hranice pro založení účtu na *Facebooku* stanovena na 13 let, nejvíce respondentů uvedlo, že si facebookový účet založili již ve 12 letech. Ze získaných dat je možné vyvodit dvě výrazná

³ Např. výzkumy uvedené na serveru www.statista.com nebo www.wearesocial.com

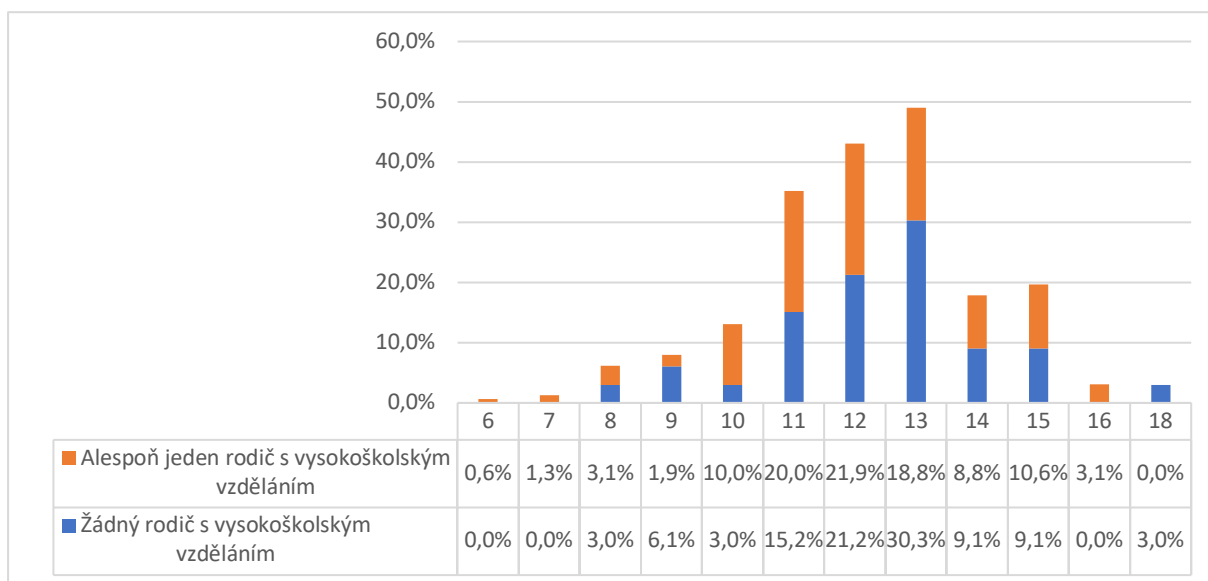
období v životě, kdy si studenti zakládali *Facebook* nejčastěji: 1) s nástupem puberty (mezi jedenáctým a třináctým rokem života) – 61,7 % respondentů; 2) o něco méně s prvními roky na gymnáziu (mezi čtrnáctým a patnáctým rokem života) – 19,2 %. **Chyba! Nenašel se zdroj odkazu.** zobrazuje souvislost mezi věkem studentů v době založení facebookového účtu v závislosti na jejich pohlaví.

Graf č. 4

Níže uvedený graf č. 5 zachycuje souvislost mezi vzděláním rodičů a věkem založení facebookového účtu studentů.

Graf č. 5

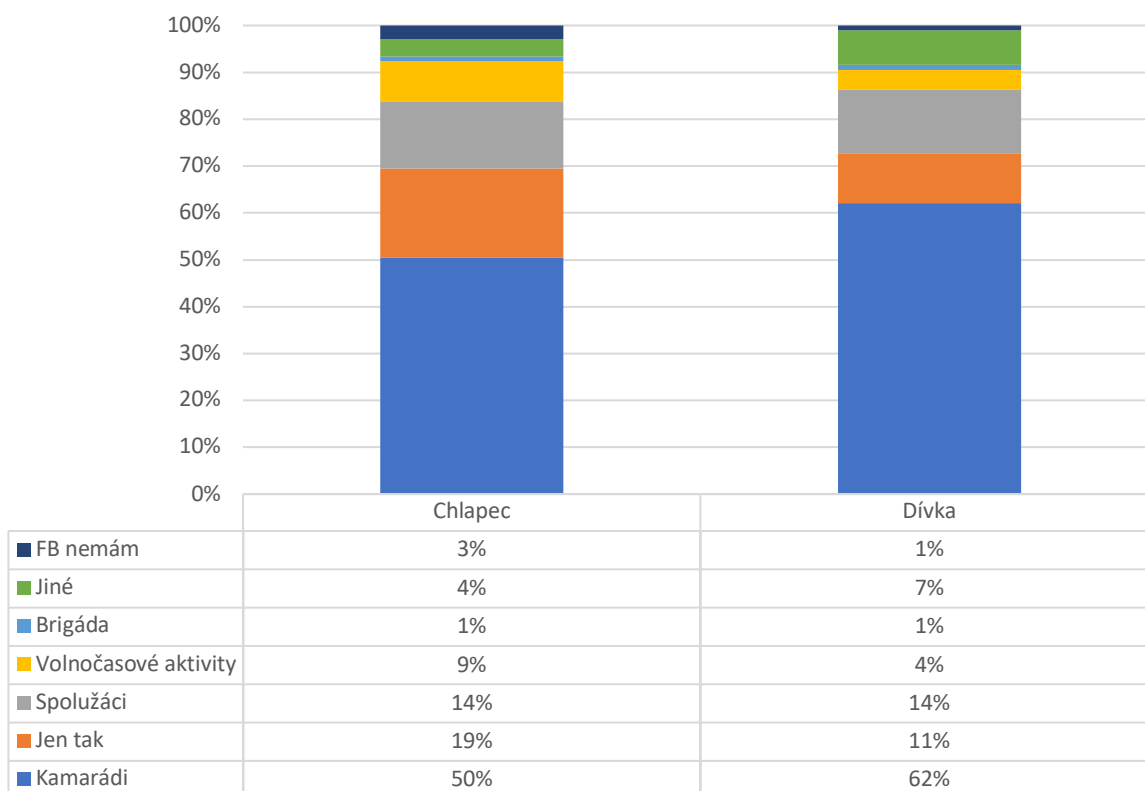

Z grafu č. 5 je patrné, že studenti, kteří mají alespoň jednoho rodiče s ukončeným vysokoškolským vzděláním si *Facebook* zakládali v dřívějším věku než studenti rodičů bez vysokoškolského vzdělání. To může být způsobeno například omezenějším přístupem k moderním technologiím či větším množství volného času rodičů s nižším vzděláním, který mohou strávit s dětmi.

3.3.3 Důvod založení Facebooku

Otázkou „Co tě vedlo k založení tvého účtu na *Facebooku*?“ bylo zkoumáno, která z nabízených oblastí, v níž se studenti pohybují, pro ně byla tou zásadní k založení jejich facebookového účtu. Z grafu č. 6 je patrné, které odpovědi převažovali u dívek a které u chlapců.

Graf č. 6

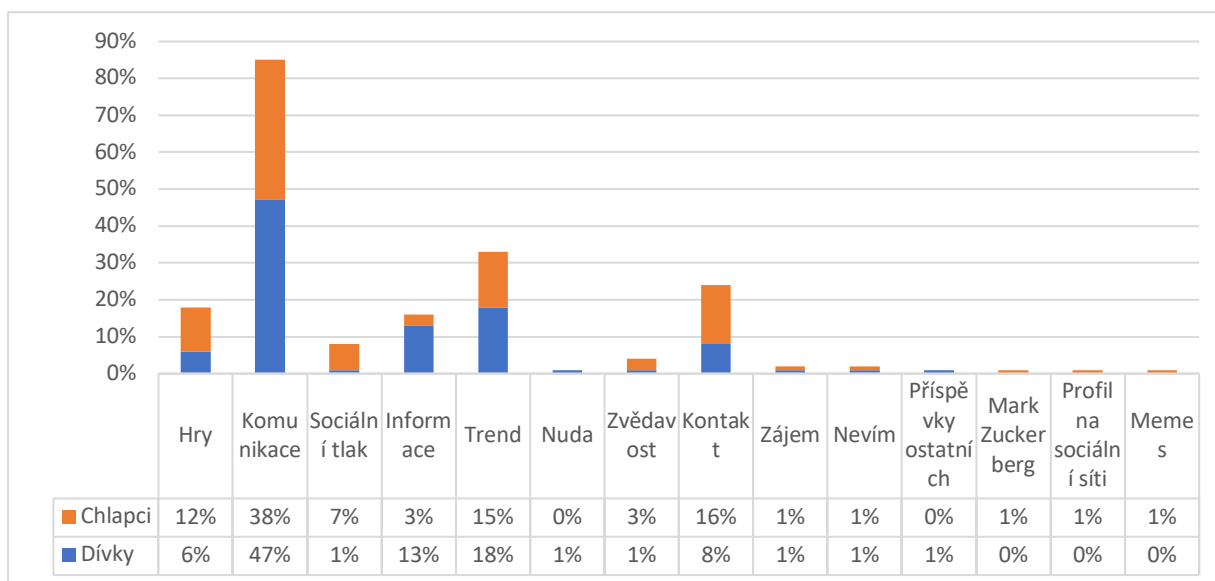

Z grafu 6 je zřejmé, že nejčastějším důvodem k založení facebookového účtu byli pro chlapce i dívky jejich přátelé a kamarádi – u chlapců však tato odpověď převažovala o 11,6% bodů oproti dívkám. U dívek naopak převažovaly odpovědi následující „Chtěl(a) jsem si ho založit jen tak“ o 8,5% bodů nad chlapci, „Spolužáci“ o 0,6% bodů nad chlapci. Z grafu je také patrné, že uživatelů Facebooku je na škole o 1,8 % více mužského než ženského pohlaví, což je v rozporu s daty uvedenými Jakubem Lorencem – Head of Social Media, Account Manager at AMI Digital s.r.o. – kdy uvádí, že v Česku je o 200 000 uživatelů *Facebooku* ženského pohlaví než mužského.

„Co pro tebe bylo hlavním důvodem k založení účtu na *Facebooku*?“

Na rozdíl od polouzavřené otázky „Co tě vedlo k založení tvého účtu na *Facebooku*?“, kde si studenti mohli vybírat z nabízených možností odpovědí, proč si facebookový účet zakládali, měli u této otázky možnost se vyjádřit vlastními slovy. Někteří studenti odkázali na odpověď z předchozí otázky, ostatní odpovědi se u této otevřené otázky často opakovali. Z toho důvodu byly odpovědi studentů posléze upraveny do zobecněného znění. Výsledná data znázorňuje graf č. 7.

Graf č. 7

Z grafu č. 7 je patrné, že nejčastějším důvodem, který studenty vedl k založení facebookového účtu byla možnost komunikace. Tato odpověď se objevila celkem u 47 % dívek, zato jen u 38 % chlapců, což ukazuje, že dívky měly ze začátku tendenci více komunikovat než chlapci. Druhým nejčastějším důvodem, ve kterém opět převažují dívky nad chlapci, a to v počtech méně markantních – 18 % dívek oproti 15 % chlapcům – je trend (snaha být jako ostatní, být „cool“, vyrovnat se přátelům a zapadnout do společnosti). Naopak chlapci uvedli o 6% vícekrát než dívky, že důvodem k založení facebookového účtu pro ně byly hry (znamenalo to pro ně možnost propojit hru s přáteli, získat bonusy ve hře atp.). Také odpověď „kontakt“ (zůstat v kontaktu s přáteli ze zahraničí) převažovala u chlapců o 8% bodů nad dívkami, což platí i pro odpověď „sociální tlak“ – chlapci 7 %, dívky 1 %.

3.3.4 Způsob využívání Facebooku

Tato podkapitola by se dala označit za klíčovou pro tuto práci. Bylo vybráno 17 funkcí, u kterých studenti vybírali vždy jednu možnost z nabízených odpovědí, jak často danou funkci využívají.

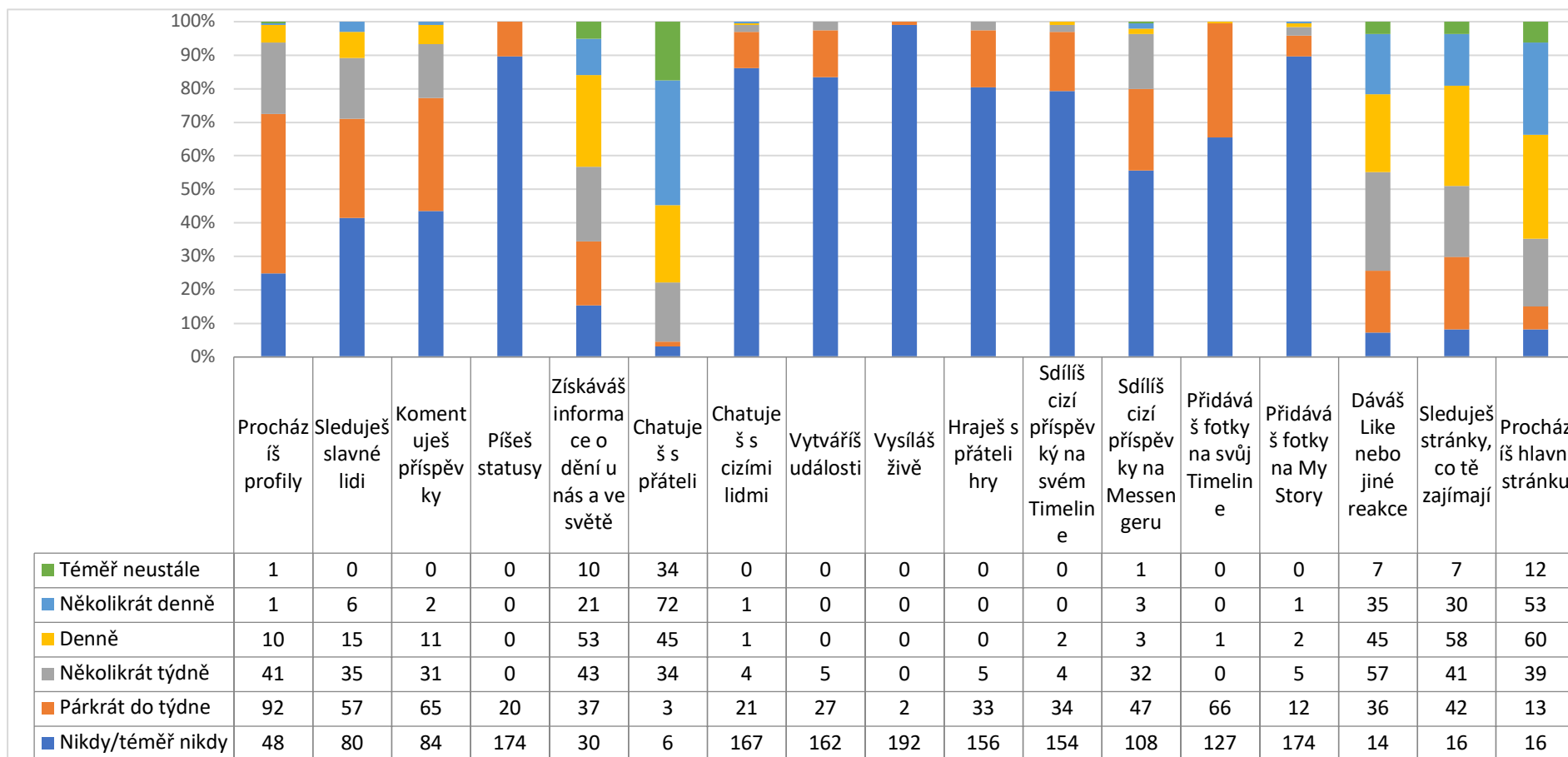
Z grafu č. 8 vyplývá, že téměř polovina dotazovaných studentů majících *Facebook* tráví

nejvíce svého času na *Facebooku* chatováním s přáteli.⁴ Hned za komunikací následuje časté procházení „Hlavní stránky“, sledování stránek, které člověka zajímají.⁵ Naopak jako nejméně používanou funkcí *Facebooku* se mezi studenty ukázalo živé vysílání (tedy vysílání v aktuálním čase – nejedná se o videozáznam), u kterého pouze dva respondenti odpověděli jinak než „Nikdy nebo téměř nikdy“, psaní statusů a přidávání fotek na „My Story“.

4 U této otázky nejčastěji respondenti uvedli možnost „Několikrát denně“

5 U těchto dvou otázek byly nejčastějšími odpověďmi „Denně“

Graf č. 8

3.3.5 Rozdělení respondentů na prototypy

Tyto výsledky jsou pro nalezení vzorců nedostačující, proto bylo nutné rozdělit respondenty dále dle pohlaví, vzdělání rodičů, zda mají sourozence a času stráveným volnočasovými aktivitami.

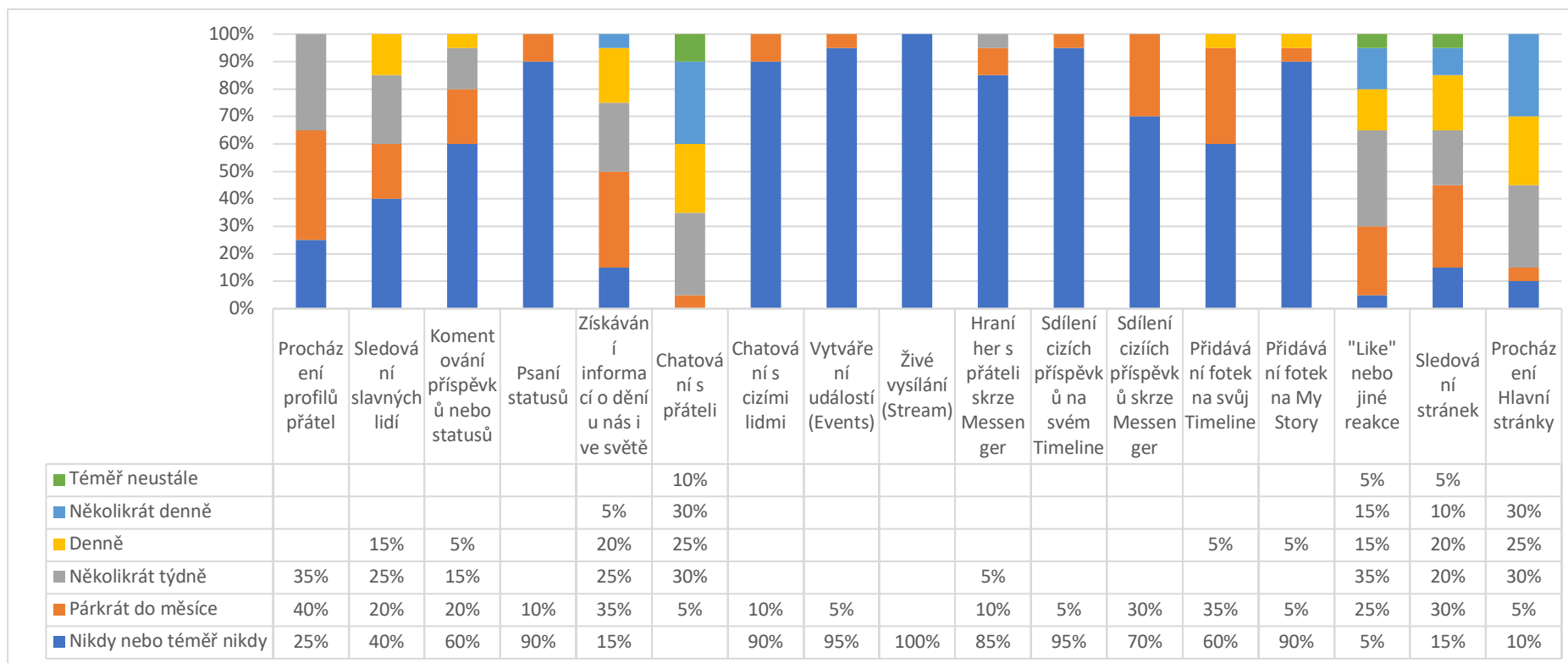
Níže uvedená tabulka zobrazuje podrobné rozdělení dle těchto ukazatelů na 11 prototypů studentů. Z důvodu nedostatku respondentů nebyl zařazen prototyp studenta, kde nebyl ani jeden vysokoškolsky vzdělaný rodič ani žádný sourozenec.

Označení	Alespoň jeden rodič s vysokoškolským vzděláním	Alespoň jeden sourozenec	Údaje o volnočasových aktivitách (hodiny/týden)
Student(ka) A	ANO	ANO	Méně než 4
Student(ka) B	ANO	ANO	4-8
Student(ka) C	NE	ANO	Více než 8
Student(ka) D	ANO	ANO	Více než 8
Studentka E	NE	NE	4-8
Studentka F	NE	NE	Více než 8
Studentka G	ANO	NE	4-8
Student(ka) H	NE	ANO	Méně než 4
Student(ka) I	ANO	NE	Méně než 4
Student(ka) J	NE	ANO	4-8
Student(ka) K	ANO	NE	Více než 8

Níže uvedené grafy a dvojice grafů korespondují s rozdělením z výše uvedené tabulky.

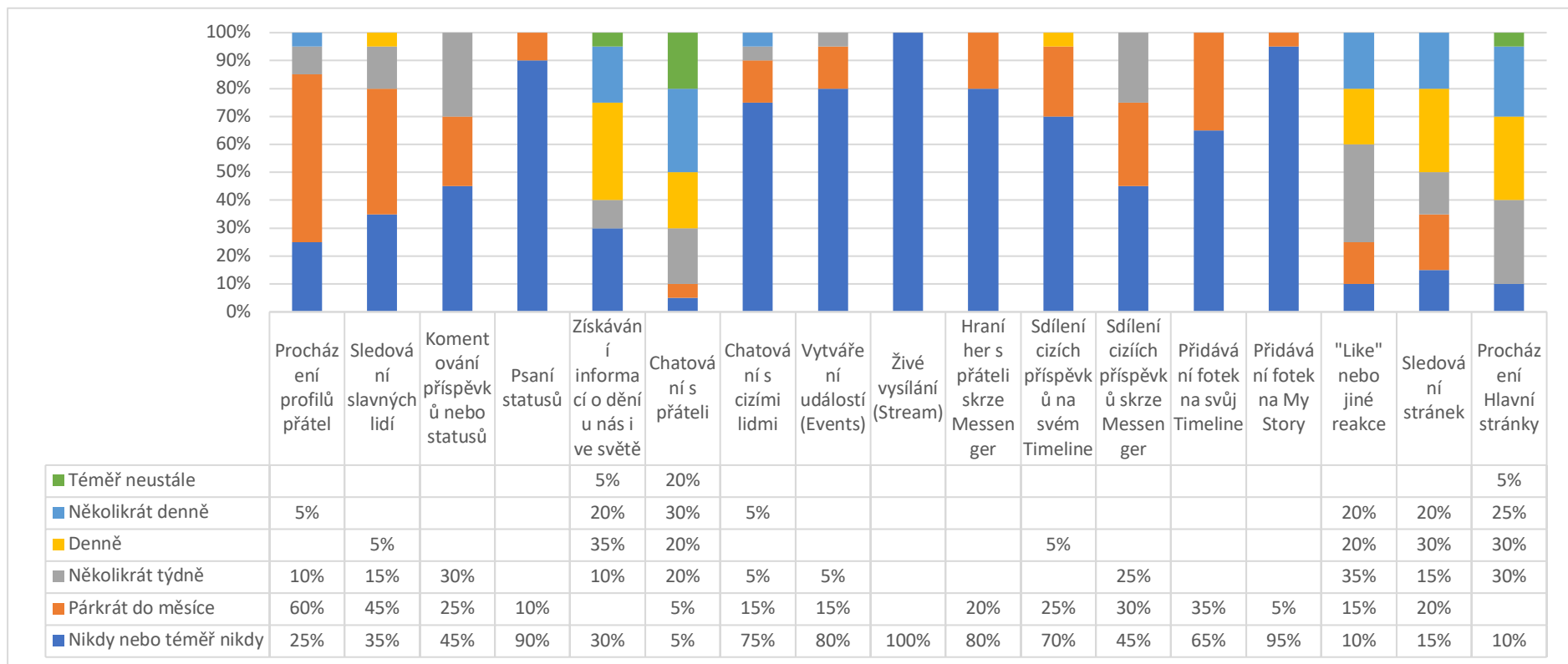
3.3.5.1 Student(ka) A

Graf č. 9

3.3.5.2 Student A

Graf č. 10

Z výše uvedených grafů č. 9 a č. 10 je patrné, že studenti A tráví na *Facebooku* nejvíce času chatováním s přáteli (10 % dívek a 20 % chlapců odpovědělo „téměř neustále“). Naopak Stream nepoužívají vůbec (100 % respondentů odpovědělo „nikdy nebo téměř nikdy“).

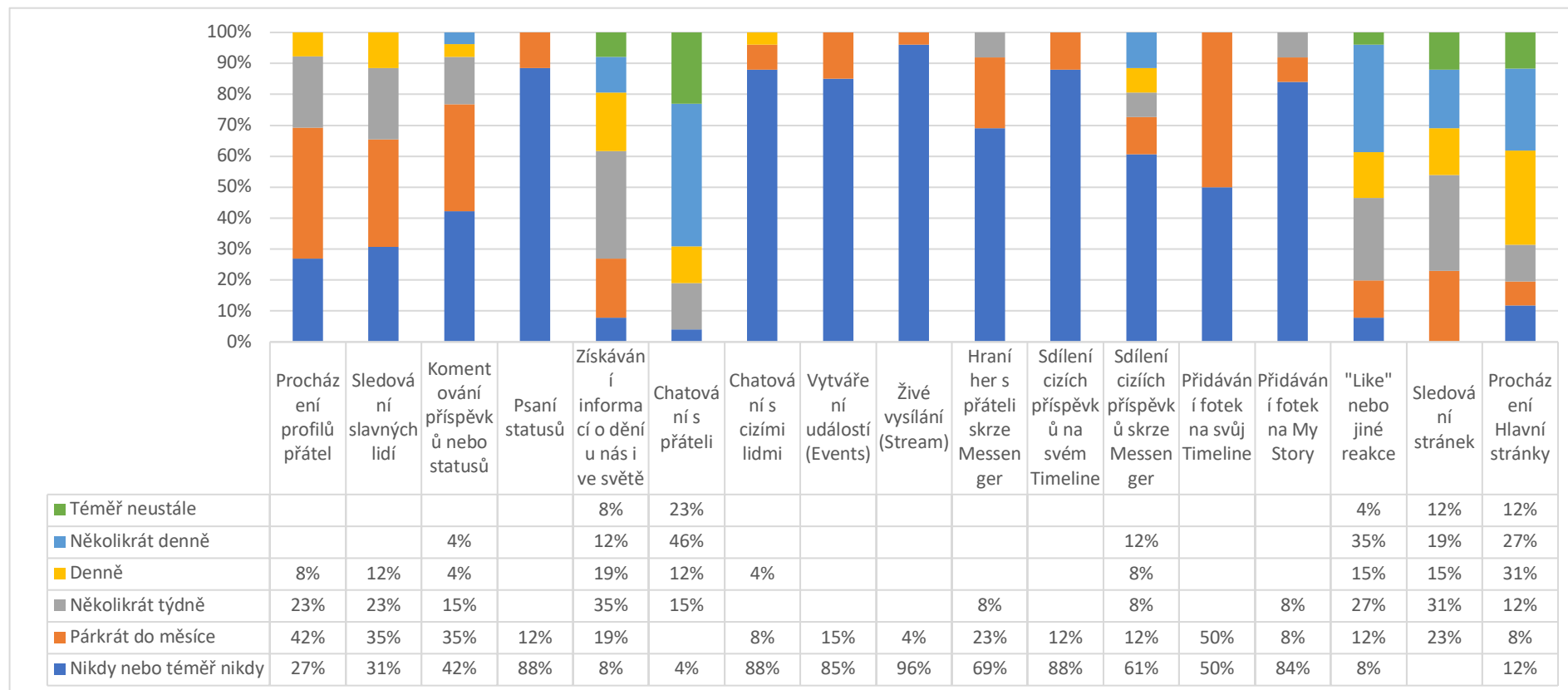
U dívek se odpověď „téměř neustále“ objevila ještě u dávání „Like“ a dalších reakcí (5 %) a u sledování stránek (5 %). U chlapců se tato odpověď objevila také v 5% podílu u získávání informací a procházení Hlavní stránky.

V největší míře se u skupiny studentů A objevuje 5 funkcí ukázaných v následující tabulce. Tabulka ukazuje procent studentů A a studentek A, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka A	Student A
Chatování s přáteli	65 %	70 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	25 %	60 %
Procházení Hlavní stránky	55 %	60 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	35 %	50 %
Sledování zajímavých stránek	35 %	50 %

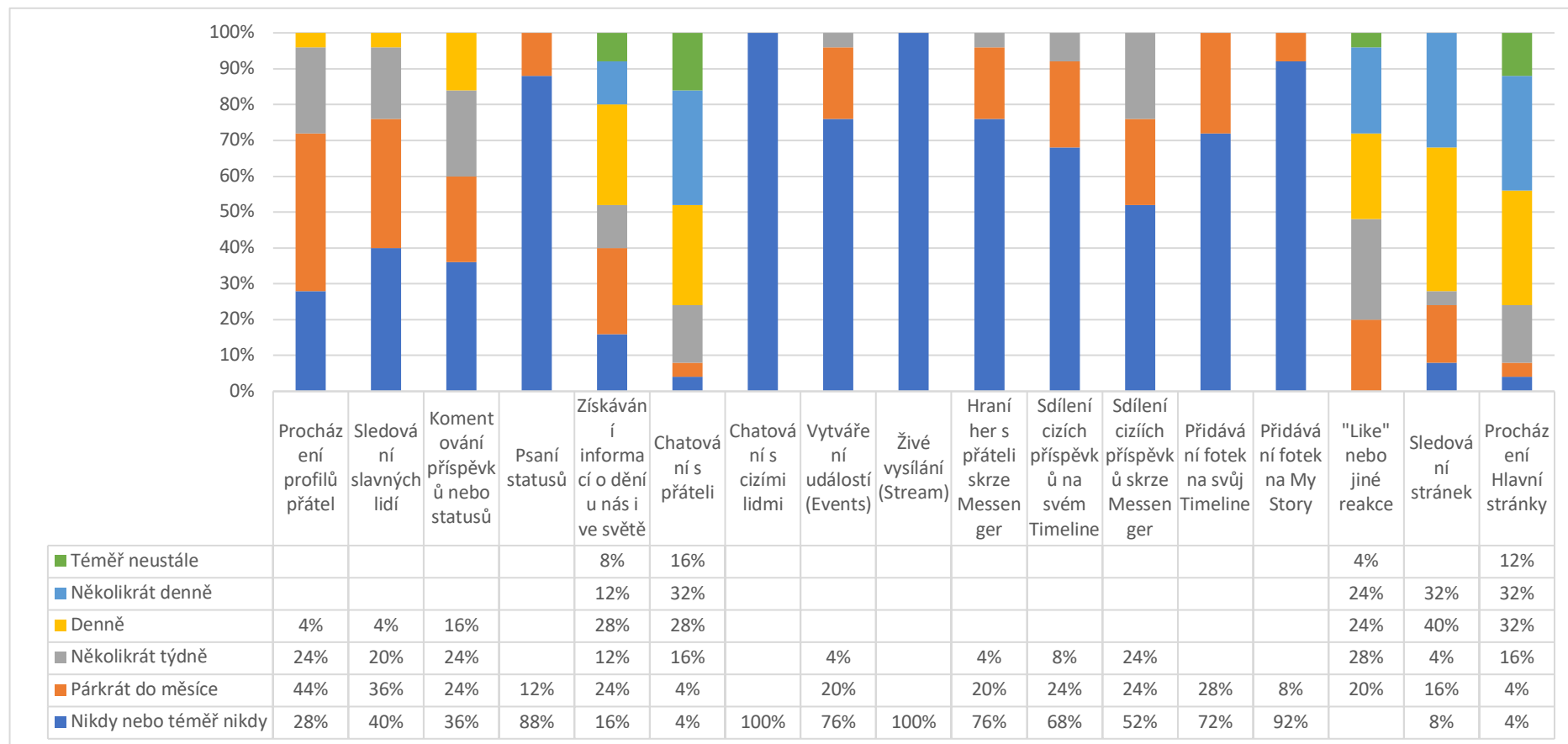
3.3.5.3 Studentka B

Graf č. 11

3.3.5.4 Student B

Graf č. 12

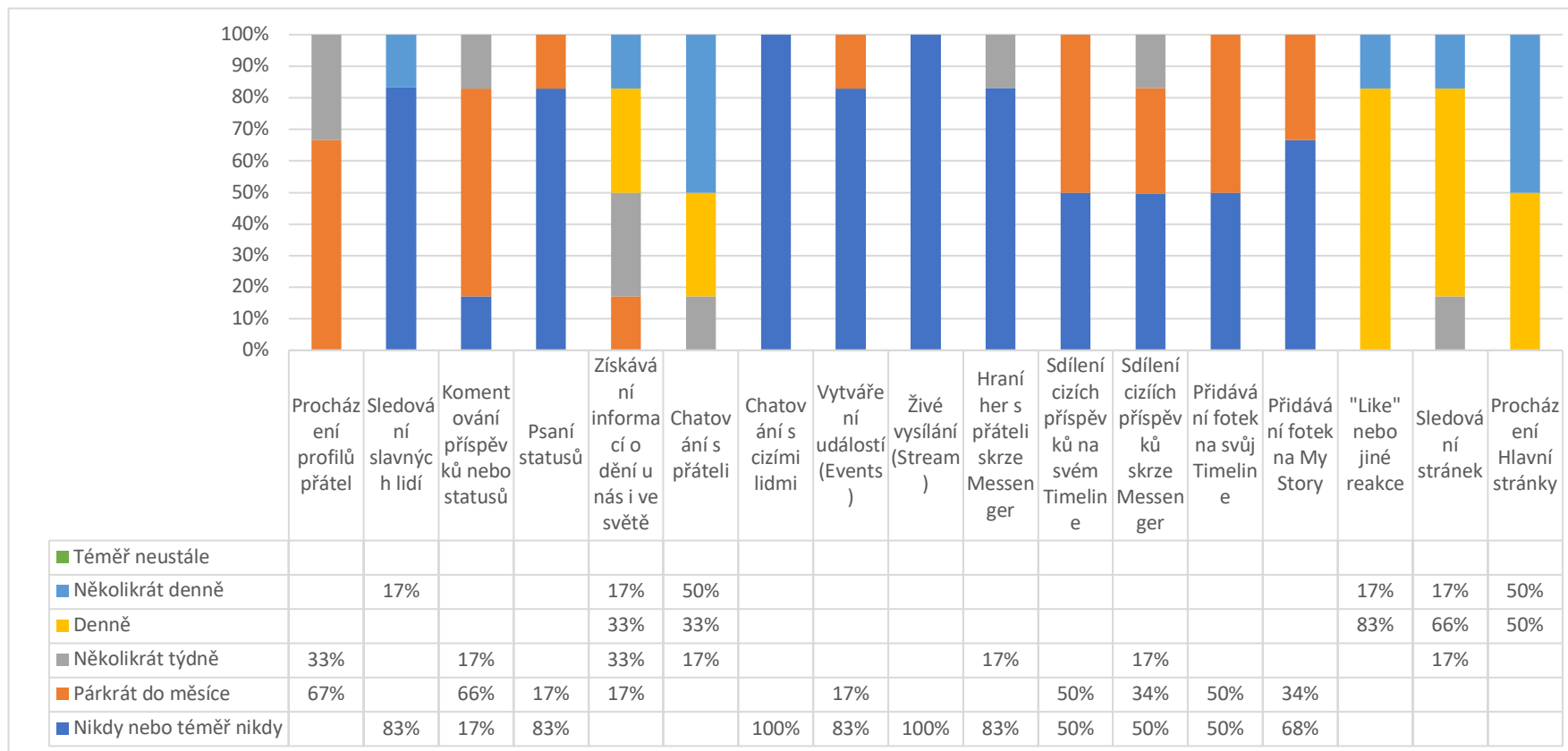
Z grafů studentů B je patrné, že mezi nejvyužívanější funkce *Facebooku* patří opět chatování s přáteli, jak tomu je u studentů A. Nepoužívanými funkcemi jsou mezi studenty B se 100 % podílem u chlapců chatování s cizími lidmi a živé vysílání (Stream).

Podrobné výsledky 5 nejpoužívanějších funkcí *Facebooku* u studentů B zobrazuje následující tabulka. Tabulka ukazuje procent studentů B a studentek B, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně

Funkce	Studentka	Student
	B	B
Chatování s přáteli	81 %	76 %
Procházení Hlavní stránky	70 %	76 %
Sledování zajímavých stránek	46 %	72 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	54 %	52 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	39 %	48 %

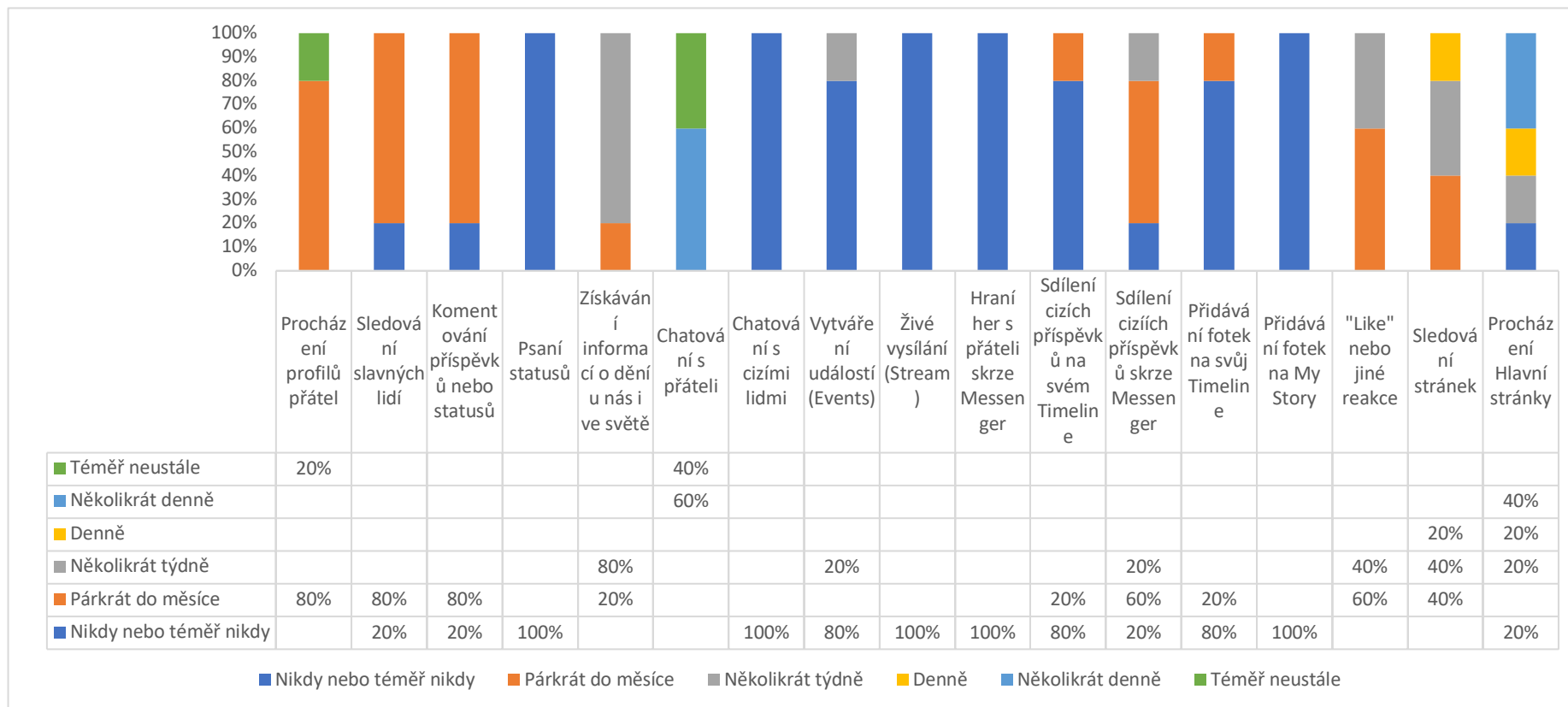
3.3.5.5 Studentka c

Graf č. 13

3.3.5.6 Student C

Graf č. 14

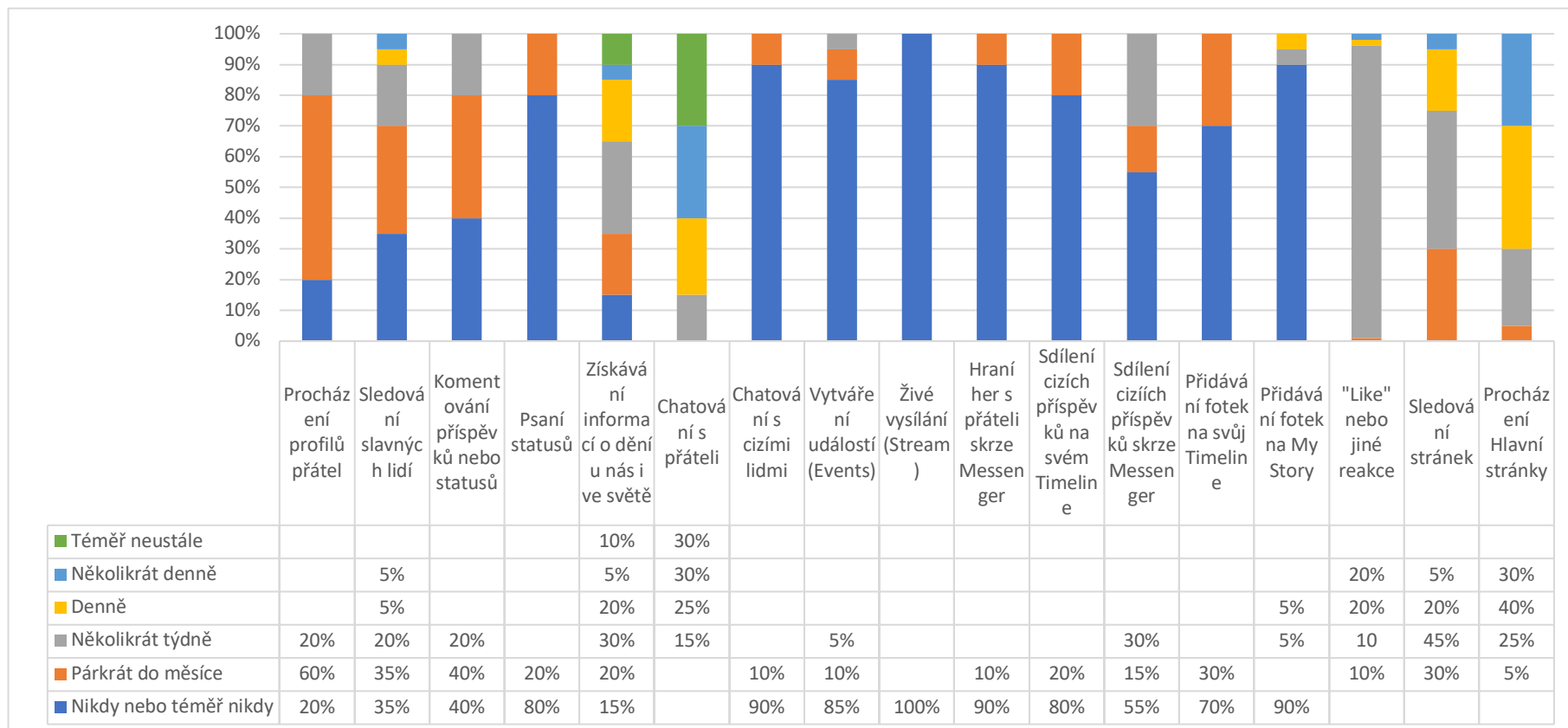
U prototypu studentů C je možné vidět velmi výrazné rozdíly v používání *Facebooku* mezi dívkami a chlapci. Například u možnosti „procházení profilu přátel“ uvedlo 20 % chlapců „téměř neustále“, u dívek se zde objevila nanejvýš odpověď „několikrát týdně“. Obráceně tomu bylo v případech „získávání informací o dění u nás i ve světě“ a „dávání „Like“ nebo jiných reakcí“, kde 100 % odpovědí dívek z této kategorie znamená alespoň jedenkrát denně, u chlapců však nanejvýš několikrát týdně.

Konkrétní výsledky 5 funkcí *Facebook*, u kterých studenti C uvedli nejčastěji jsou znázorněny v níže uvedené tabulce. Tabulka ukazuje procent studentů C a studentek C, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka	Student
	C	C
Procházení Hlavní stránky	100 %	60 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	100 %	0 %
Chatování s přáteli	83 %	100 %
Sledování zajímavých stránek	83 %	20 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	50 %	0 %
Procházení profilů přátel	0 %	20 %

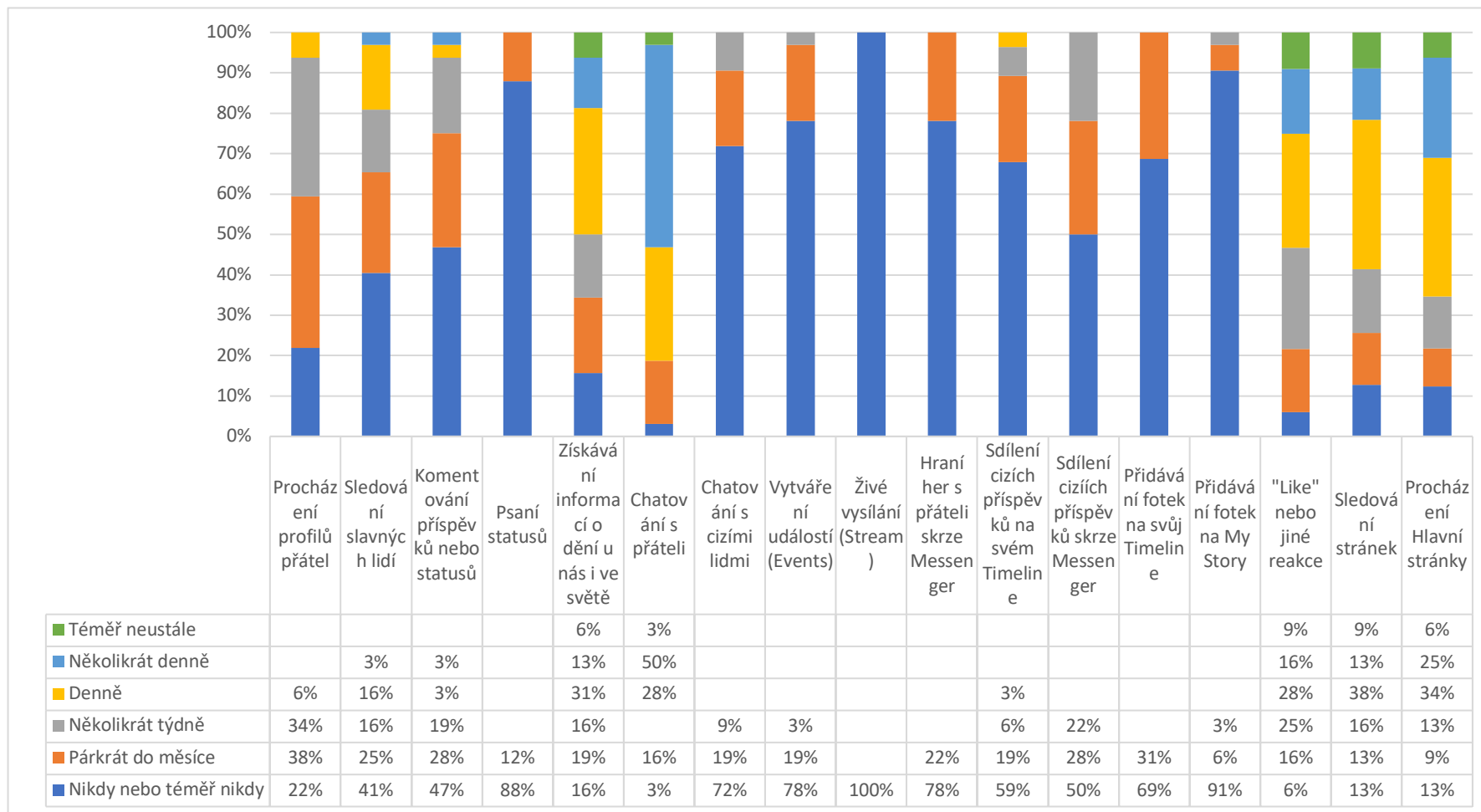
3.3.5.7 Studentka D

Graf č. 15

3.3.5.8 Student D

Graf č. 16

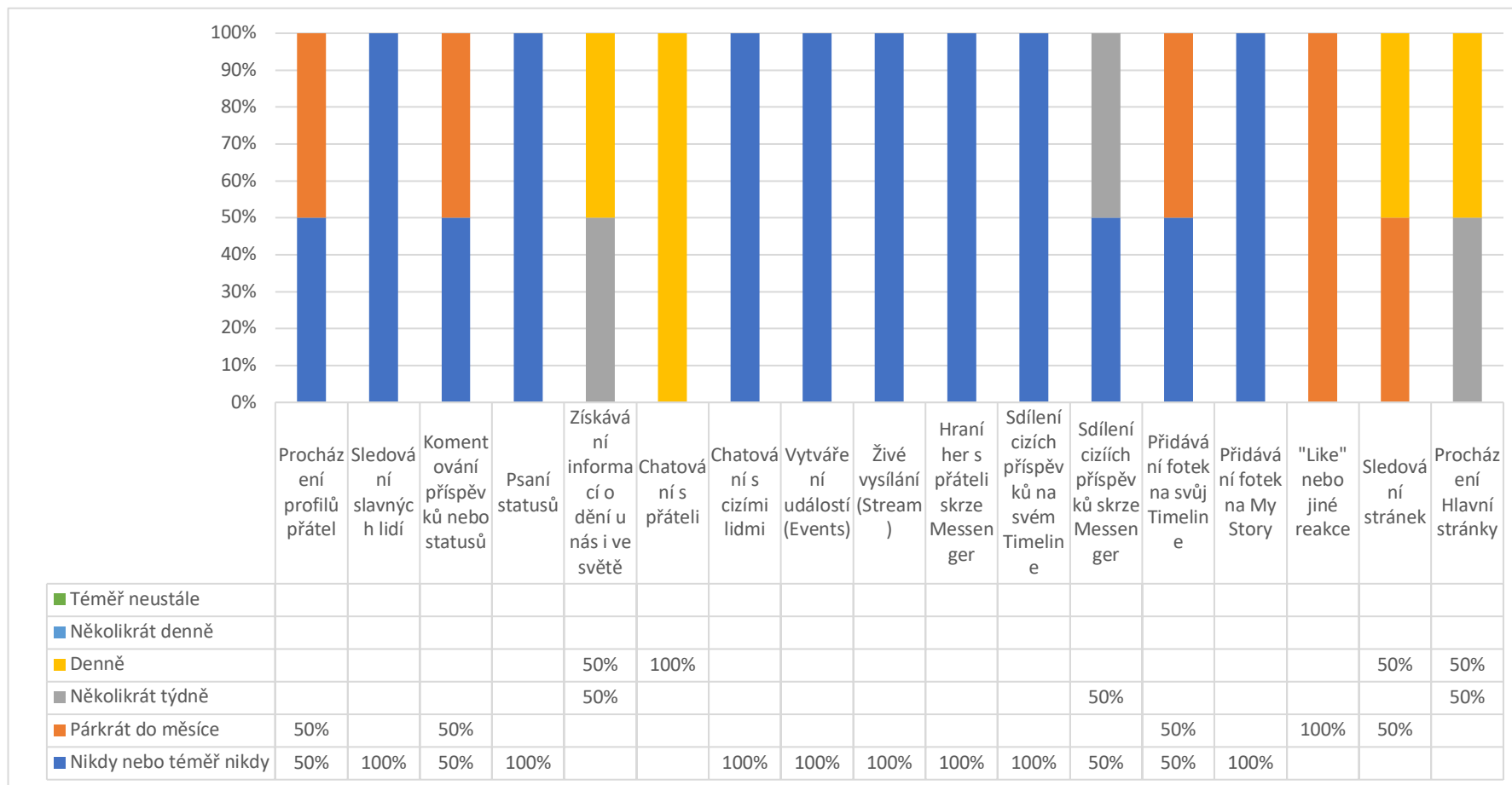
Z grafů prototypu studentů D se častěji vyskytují odpovědi „téměř neustále“. U dívek je tato odpověď zastoupena 30 % u možnosti „chatování s přáteli“ u chlapců je u stejné možnosti pouze na 3 %. U dívek se odpověď „téměř neustále“ objevila ještě u možnosti „získávání informací o dění u nás i ve světě“, kde zaujímá 10 %, u chlapců u stejné možnosti pouhých 6 %. U chlapců se dále odpověď „téměř neustále“ vyskytuje v 9% podílu v případě „dávání „Like“ nebo jiných reakcí“ a stejně tak u „sledování zajímavých stránek“. V menší míře je u chlapců také zastoupena u kategorie „procházení hlavní stránky“, kde tvoří 6 %.

Následující tabulka zobrazuje 5 nejčastěji využívaných funkcí *Facebooku* prototypem studentů D. Tabulka ukazuje procent studentů D a studentek D, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka	Student
	D	D
Chatování s přáteli	85 %	81 %
Procházení Hlavní stránky	70 %	65 %
Sledování zajímavých stránek	25 %	60 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	40 %	53 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	35 %	50 %

3.3.5.9 Studentka E

Graf č. 17

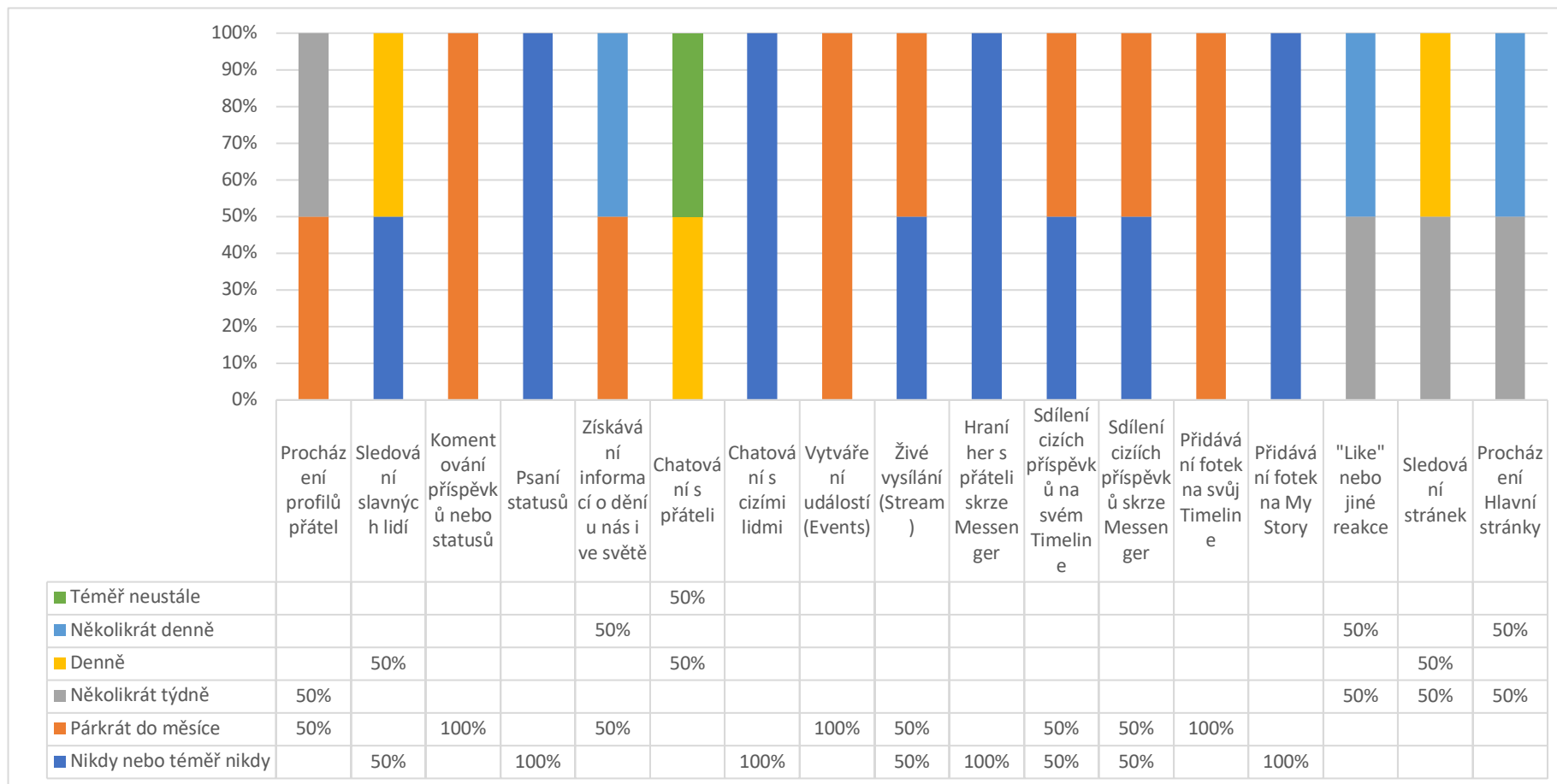
Jak je již z výše uvedeného grafu č. 17 patrné, prototyp studentů E je tvořen pouze ženskými zástupkyněmi. Z grafu vyplývá, že studentky E se 100 % zastoupením používají Facebook primárně ke komunikaci s přáteli. V poloviční míře následně k získávání informací – mezi to spadají kategorie „získávání informací o dění u nás i ve světě“ (50 %), „procházení Hlavní stránky“ (50 %) a „sledování zajímavých stránek“ (50 %).

Níže uvedená tabulka zobrazuje tyto 4 nejrozšířenější funkce *Facebooku* mezi studentkami E. Tabulka ukazuje procent studentek E, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně

Funkce	Studentka E
Chatování s přáteli	100 %
Procházení Hlavní stránky	50 %
Sledování zajímavých stránek	50 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	50 %

3.3.5.10 Studentka F

Graf č. 18

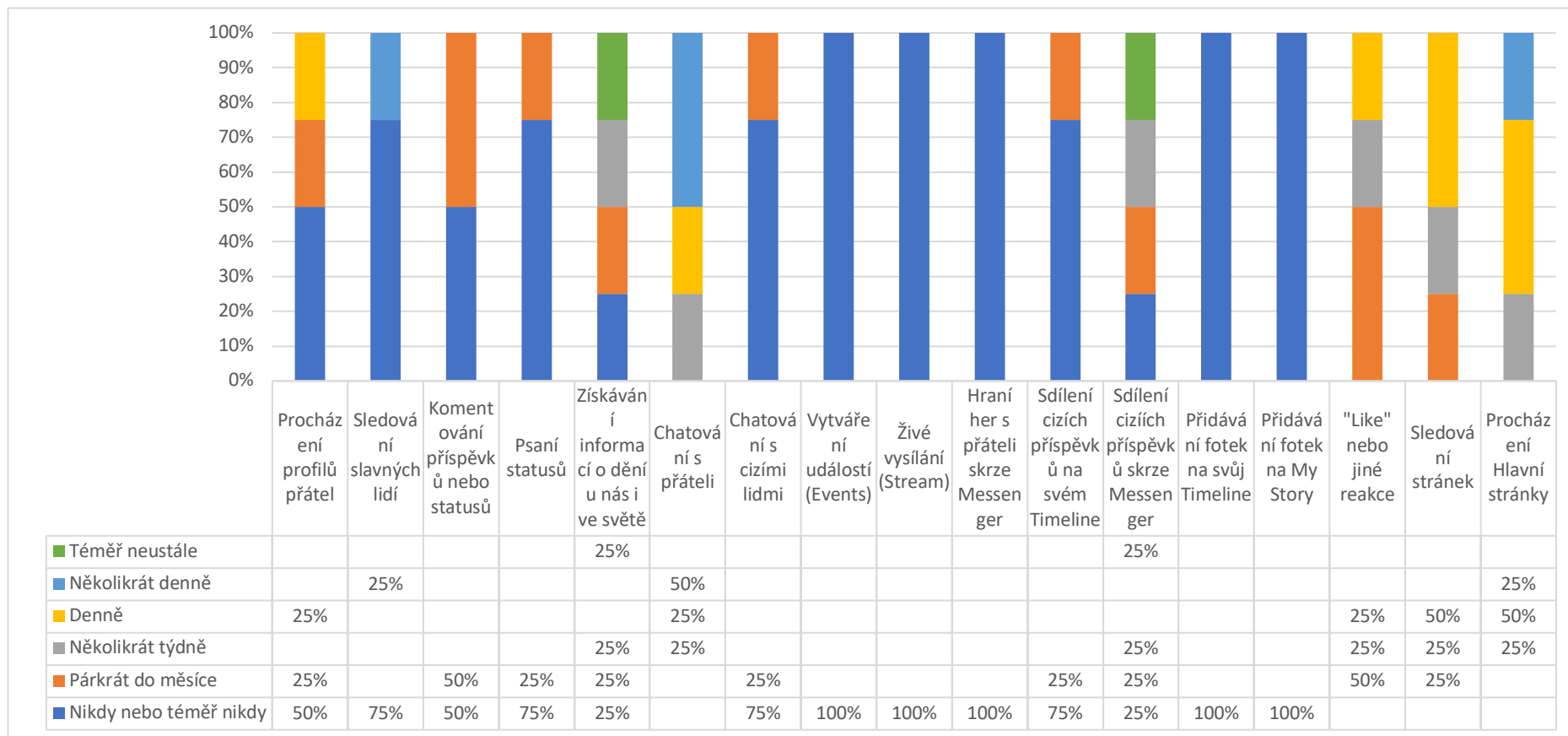
Prototyp studentů F je opět omezen na ženské pohlaví. Jak je z výše uvedeného grafu patrné, studentky F mají téměř celkovou 50 % shodu.

Níže uvedená tabulka podrobně popisuje 6 nejčastěji využívaných funkcí *Facebooku* studentkami F. Tabulka ukazuje procent studentek F, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka F
Chatování s přáteli	100 %
Procházení Hlavní stránky	50 %
Sledování zajímavých stránek	50 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	50 %
Sledování slavných lidí	50 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	50 %

3.3.5.11 Studentka G

Graf č. 19

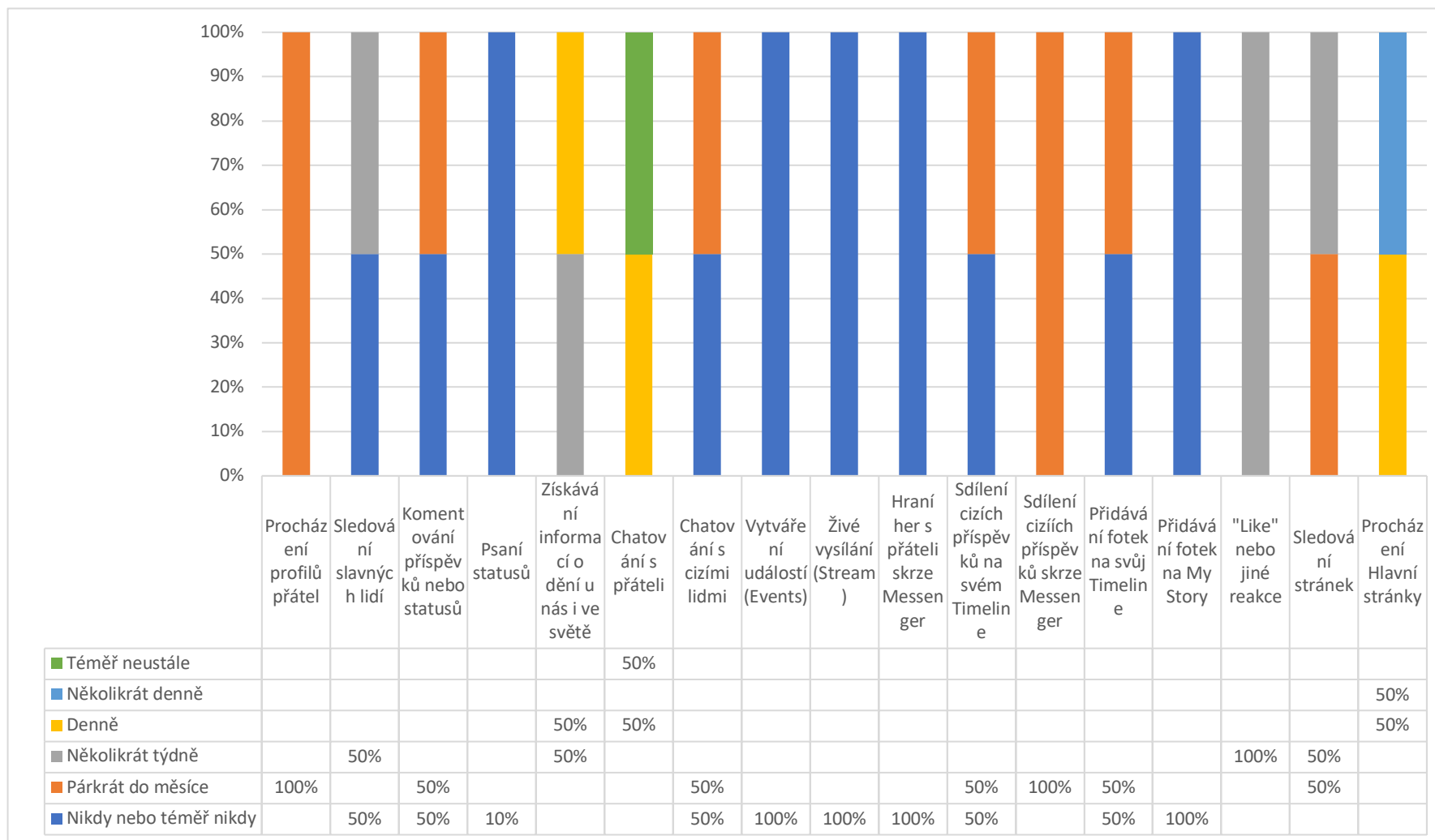
Z uvedeného grafu č. 19 je patrné, že se opět jedná o prototyp pouze ženského zastoupení. Tyto studentky jednohlasně nevytváří události, nevysílají živě, nehrají hry s přáteli skrze *Facebook Messenger*, ani nepřidávají fotky na svůj Timeline nebo My Story. 25% shoda odpovědi „téměř neustále“ se objevila u možností „získávání informací o dění u nás i ve světě“ a „sdílení cizích příspěvků přes *Messenger*“

Kterých 8 funkcí studentky G používají nejvíce je detailně znázorněno v následující tabulce. Tabulka ukazuje procent studentek G, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka G
Chatování s přáteli	75 %
Procházení Hlavní stránky	75 %
Sledování zajímavých stránek	50 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	25 %
Sledování slavných lidí	25 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	25 %
Sdílení cizích příspěvků skrze <i>Facebook Messenger</i>	25 %
Procházení profilů přátel	25 %

3.3.5.12 Studentka H

Graf č. 20

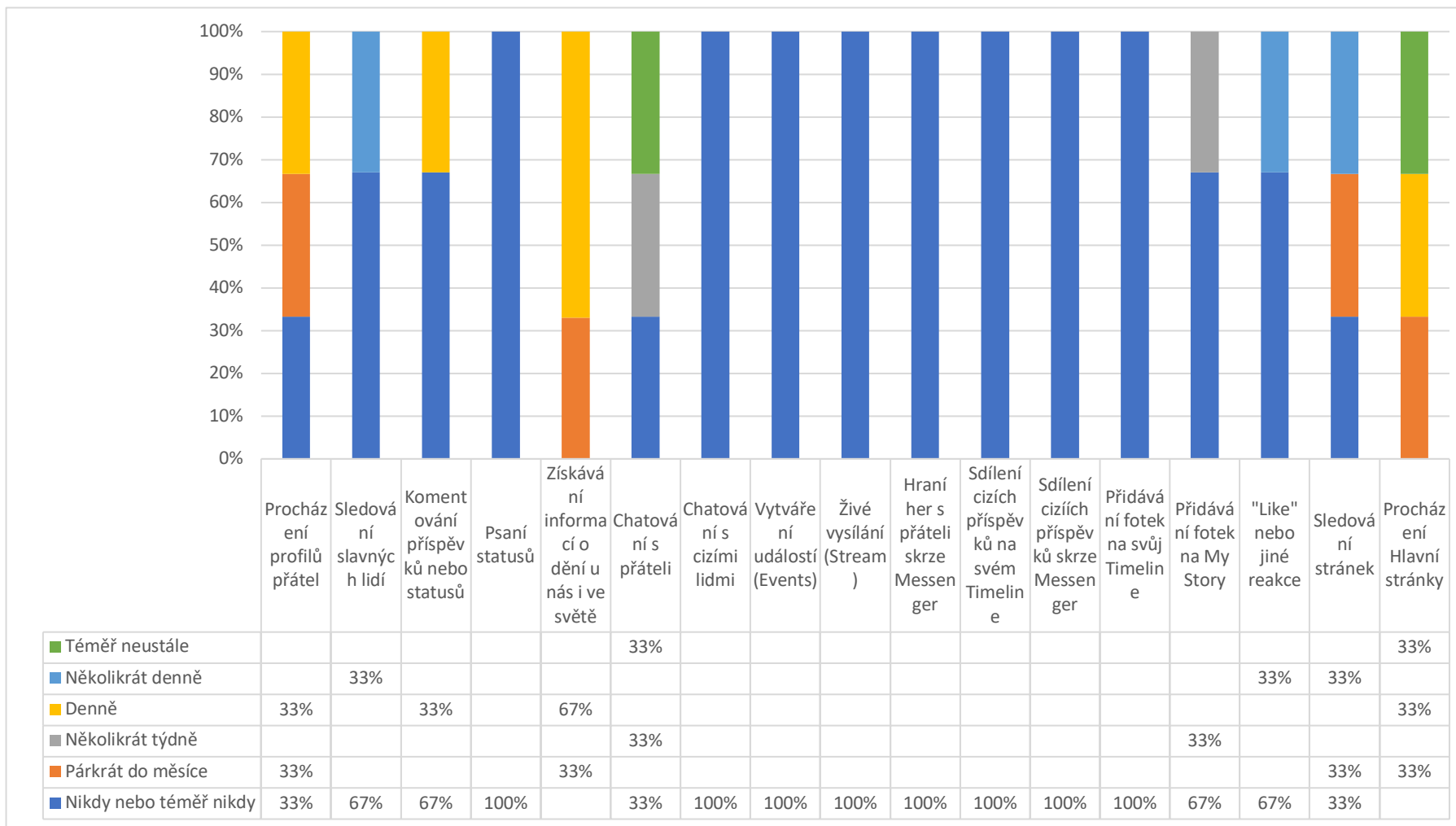
Jak je patrné z výše uvedených grafů č. 20 a č. 21, u prototypu studentů H se odpověď „téměř neustále“ objevila pouze jedenkrát, a to v případě 50% shody dívek u možnosti „chatování s přáteli“.

Následující tabulka znázorňuje 5 funkcí *Facebooku* využívaných alespoň 1krát denně studenty H.

Funkce	Studentka	Student
	H	H
Chatování s přáteli	100 %	60 %
Procházení Hlavní stránky	0 %	40 %
Sledování zajímavých stránek	0 %	40 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	0 %	40 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	50 %	40 %

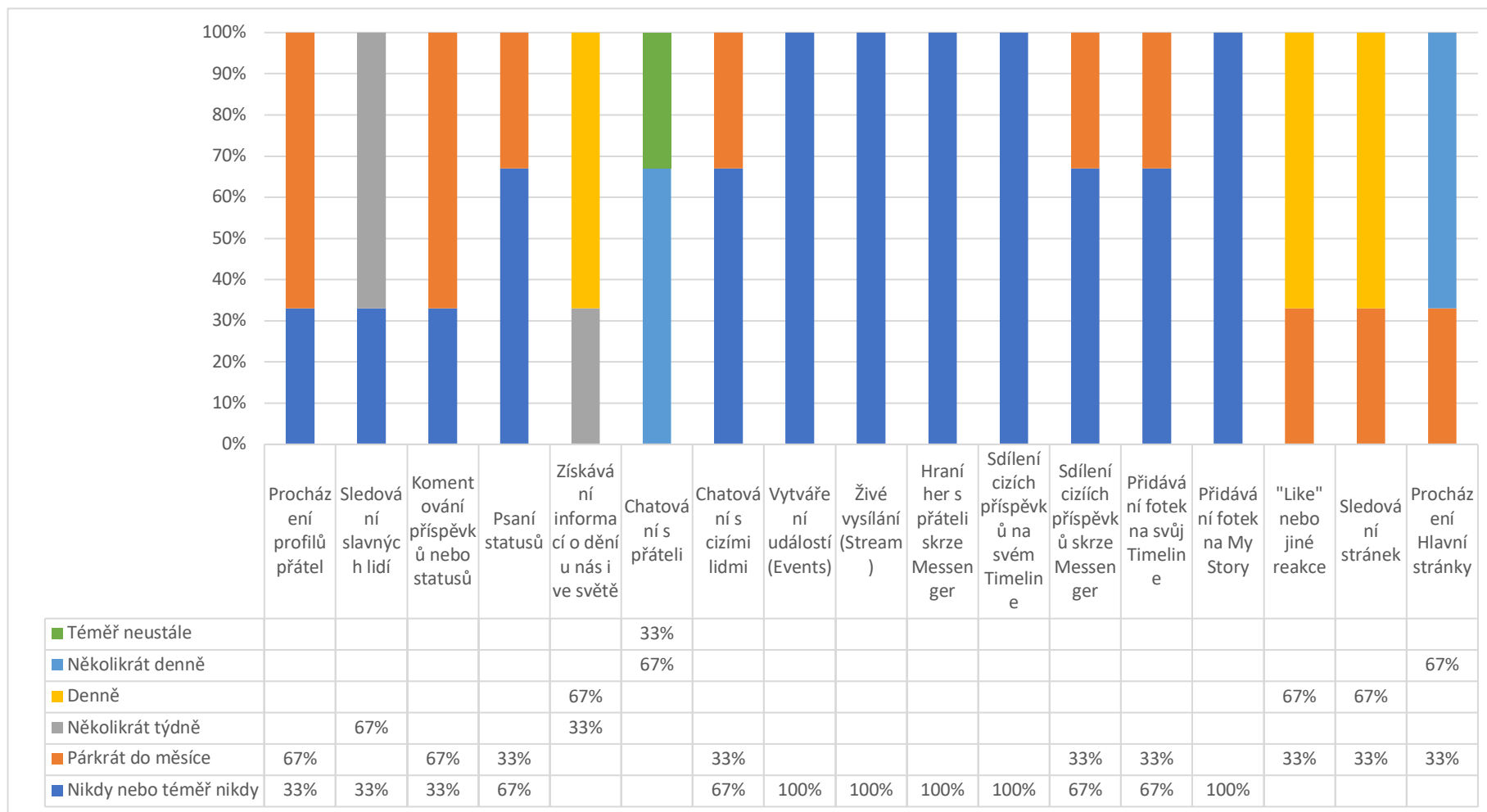
3.3.5.14 Studentka I

Graf č. 22

3.3.5.15 Student I

Graf č. 23

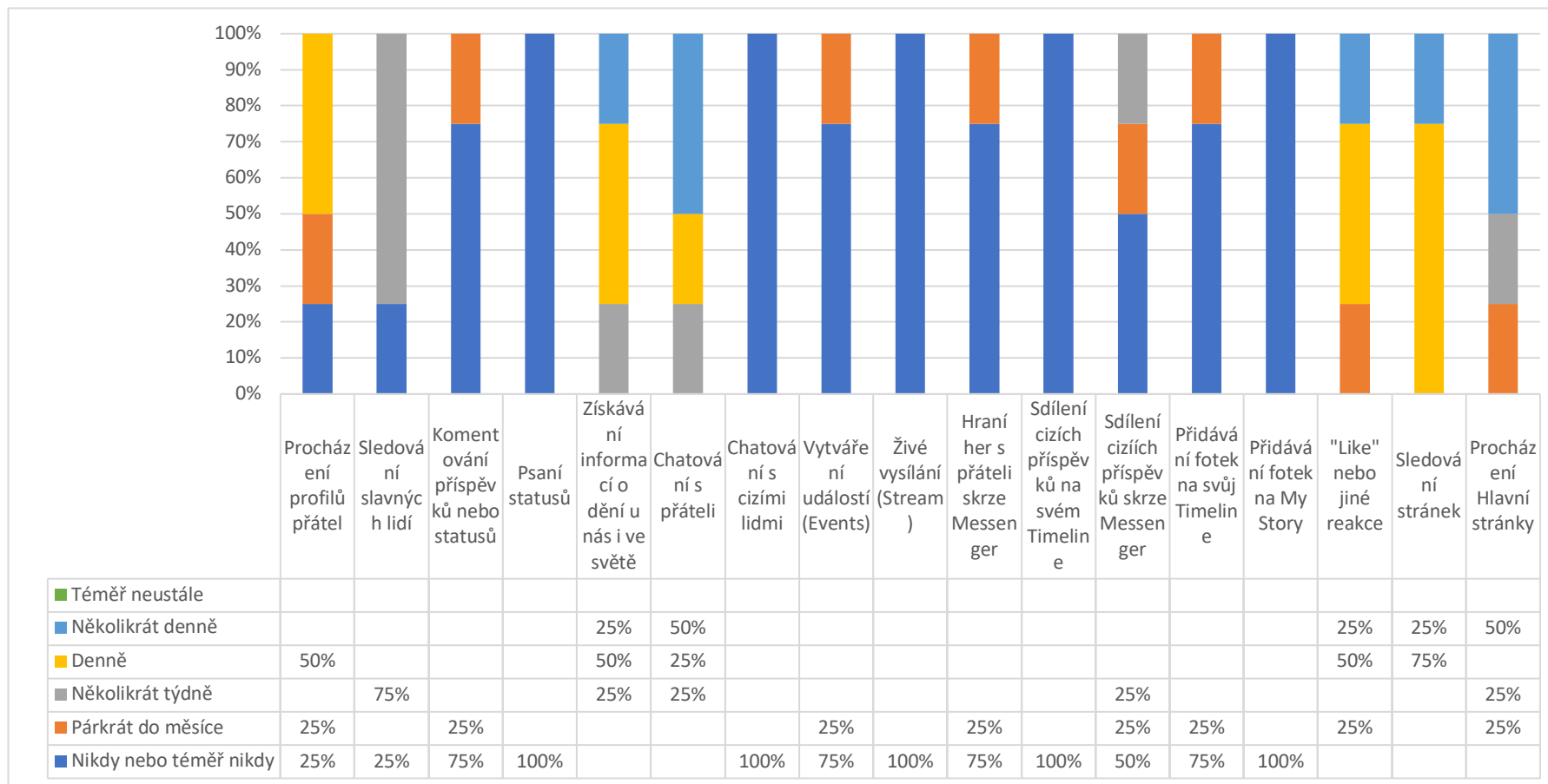
Z výše uvedených grafů č. 22 a č. 23 jsou patrné shodné třetinové odpovědi chlapců i dívek v odpovědi „téměř neustále“ u možnosti „chatování s přáteli“. A také třetinovou shodu stejné odpovědi u dívek u možnosti „procházení Hlavní stránky“.

Z níže uvedené tabulky je patrných 5 nejčastěji využívaných funkcí *Facebooku* studenty I. Tabulka ukazuje procent studentů I a studentek I, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka I	Student I
Chatování s přáteli	33 %	100 %
Procházení Hlavní stránky	66 %	67 %
Sledování zajímavých stránek	33 %	67 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	33 %	67 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	67 %	67 %

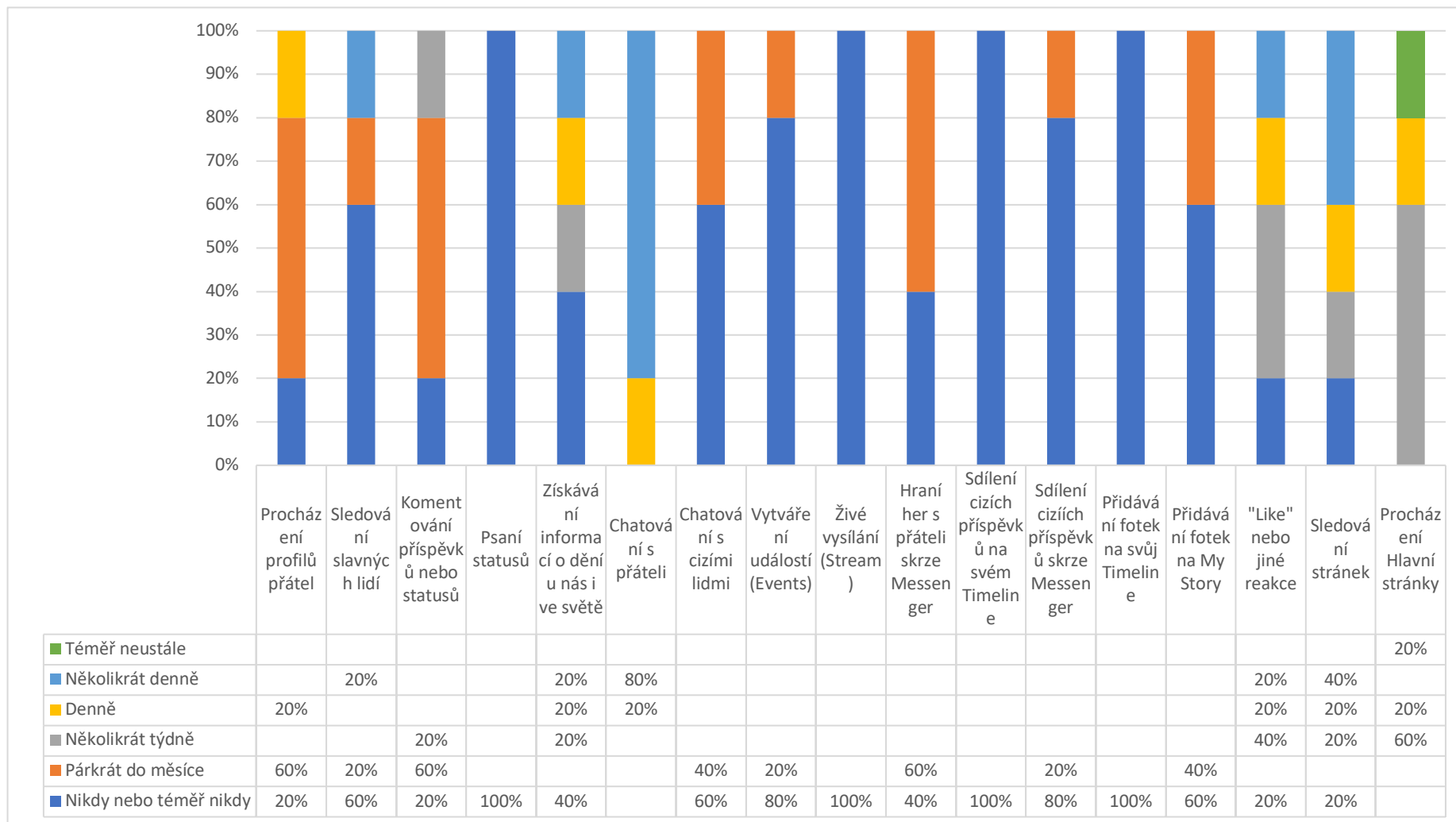
3.3.5.16 Studentka J

Graf č. 24

3.3.5.17 Student J

Graf č. 25

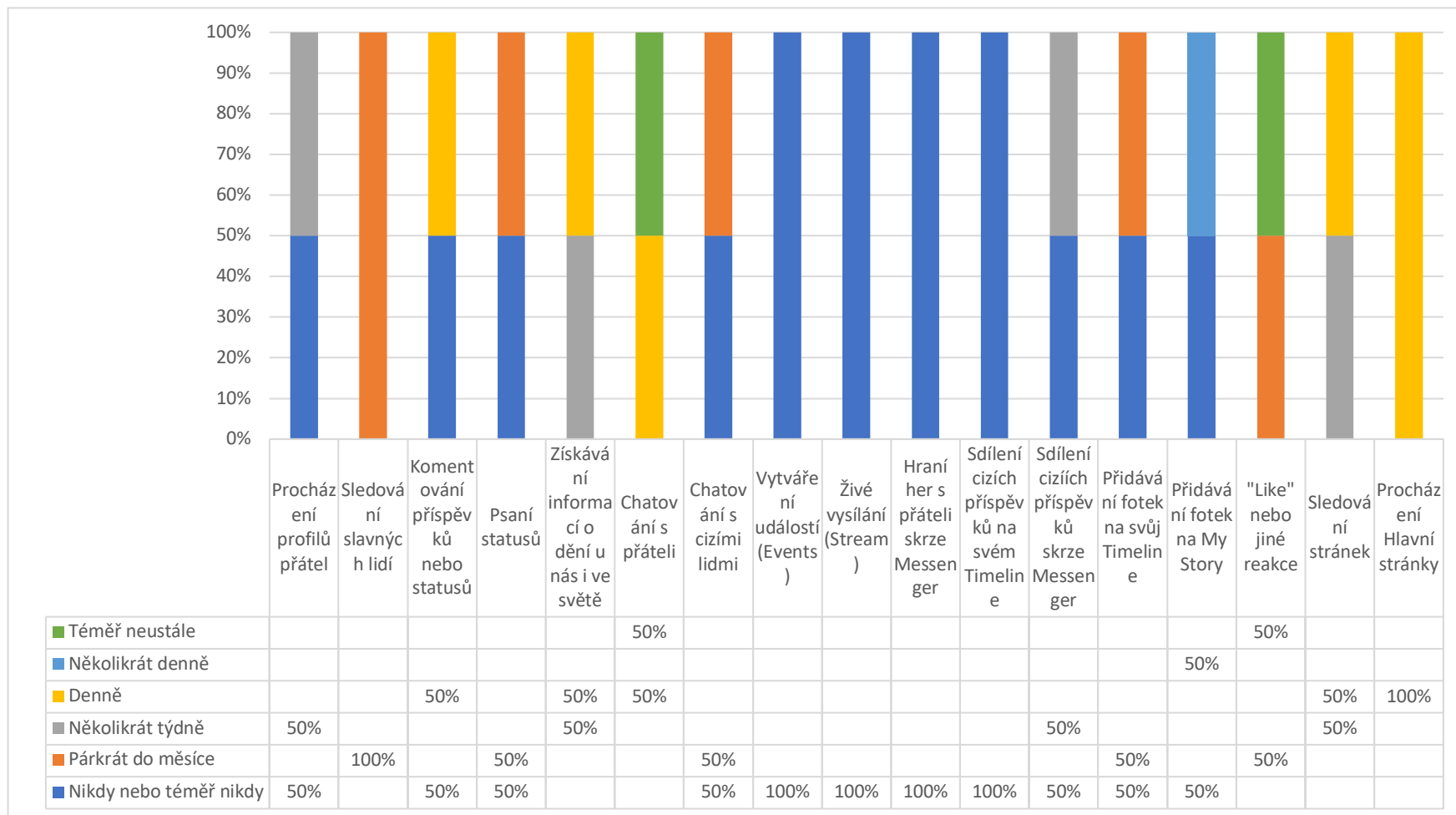
Z grafů č. 24 a č. 25 je možno vyčíst, že studenti J se většinou shodují na „chatování s přáteli“ jakožto jimi nejpoužívanější funkcí *Facebooku*. Jednohlasně se zároveň shodují u možností „psaní statusů“, „živé vysílání (Stream)“ a „sdílení cizích příspěvků na svém Timeline“, kde udávají odpověď „nikdy, nebo téměř nikdy“.

Následující tabulka zachycuje 5 nejčastěji používaných funkcí *Facebooku* studenty J. Tabulka ukazuje procent studentů J a studentek J, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka J	Student J
Chatování s přáteli	75 %	100 %
Sledování zajímavých stránek	75 %	60 %
Získávání informace o dění u nás i ve světě	75 %	40 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	75 %	40 %
Procházení hlavní stránky	50 %	40 %

3.3.5.19 Student K

Graf č. 27

Z grafů zobrazující data studentů K je zřejmé, že dívky spíše prochází a sledují Hlavní stránku (33 % odpovědělo „téměř neustále“), zatímco chlapci na jednotlivé příspěvky reagují (50 % odpovědělo „téměř neustále“).

Následující tabulka znázorňuje 5 funkcí *Facebooku*, které studenti K využívají nejvíce. Tabulka ukazuje procent studentů K a studentek K, kteří danou funkci využívají alespoň jedenkrát denně.

Funkce	Studentka K	Student K
Chatování s přáteli	66 %	100 %
Procházení Hlavní stránky	33 %	100 %
Přidávání fotek na My Story	0 %	50 %
Dávání „Like“ nebo jiných reakcí	0 %	50 %
Získávání informací o dění u nás i ve světě	33 %	50 %

Závěrem je možné shrnout výše rozebraná jednotlivá data a porovnat, jak velký vliv mají sociodemografické podmínky a volnočasové aktivity na způsob používání *Facebooku*.

Všechny definované prototypy studentů měli stejný základ nejpoužívanějších funkcí *Facebooku*, a to následující: chatování s přáteli, procházení hlavní stránky, získávání informací, dávání „Like“ a dalších reakcí. Tento společný základ byl u každého prototypu doplněn dalším (viz tabulky u výsledných tabulek prototypů).

Prototypy studentů byly po jednotlivé analýze seskupeny do trojic (pouze výjimka 1 dvojice), podle vzdělání rodičů a sourozenců. Nově vzniklá seskupení jsou označena čísly 1-4. Seskupení je znázorněno v následující tabulce.

Název seskupení	Seskupené prototypy	Odlišné údaje prototypů (volnočasové aktivity)	Společný základ prototypů
Seskupení 1	Student(ka) A Student(ka) B Student(ka) D	Méně než 4 hod/týden 4-8 hod/týden Více než 8 hod/týden	Alespoň 1 rodič VŠ Alespoň 1 sourozenec
Seskupení 2	Student(ka) C Student(ka) H Student(ka) J	Více než 8 hod/týden Méně než 4 hod/týden 4*8 hod/týden	Žádný rodič VŠ Alespoň 1 sourozenec
Seskupení 3	Studentka E Studentka F	4-8 hod/týden Více než 8 hod/týden	Žádný rodič VŠ Žádný sourozenec
Seskupení 4	Studentka G Student(ka) I Student(ka) K	4-8 hod/týden Méně než 4 hod/týden Více než 8 hod/týden	Alespoň 1 rodič VŠ Žádný sourozenec

U seskupení 1 se shodovalo všech 5 nejpoužívanějších funkcí *Facebooku* z jednotlivých prototypů (chatování s přáteli, získávání informací, procházení Hlavní stránky, dávání „Like“ a jiných reakcí, sledování zajímavých stránek). Celková shoda byla relativně vyrovnaná, proto je možné vyvodit závěr, že u studentů, kteří mají alespoň 1 rodiče s vysokoškolským vzděláním a současně alespoň 1 sourozence, nehraje množství volnočasových aktivit žádnou roli, pokud ano, tak minimální a pouze ojediněle.

Po odebrání páté funkce u prototypu F (u prototypu E byly pouze 4 funkce) nastala stoprocentní shoda jednotlivých výsledků prototypů u seskupení 3. Tento výsledek opět dokazuje, že volnočasové aktivity nehrají žádnou roli ve způsobu používání *Facebooku* na základě rodinného prostředí s rodiči bez vysokoškolského vzdělání a bez sourozenců.

Kde se ale objevily rozdíly v používání *Facebooku* podle počtu hodin strávených volnočasovými aktivitami byla seskupení 1 a 4.

U seskupení 4, v němž se vyskytují studenti s alespoň jedním vysokoškolsky vzdělaným rodičem a alespoň jedním sourozencem bylo nejvíce odlišných funkcí nejčastěji používaných jednotlivými prototypy (společný základ tří funkcí zůstal – chatování s přáteli, procházení hlavní stránky a získávání informací). U prototypu K se navíc objevila možnost přidávat fotky na My Story, která se u jiných prototypů v tomto seskupení nevyskytuje vůbec. To může být způsobeno touhou podělit se o zážitky z volnočasových aktivit (u prototypu K zastupují více než 8 hod/týden) s přáteli. Naopak se u prototypu K nevyskytuje sledování stránek, který je u zbylých dvou prototypů v nad třetinovém zastoupení. Studentky G měly navíc 50% zastoupení u sledování slavných lidí. Toto seskupení na rozdíl od dvou předchozích (1 a 3) ukazuje, že pokud studenti nemají sourozence a mají alespoň 1 vysokoškolsky vzdělaného rodiče, jejich používání *Facebooku* se liší v závislosti na míře jejich volnočasových aktivit alespoň minimálně od ostatních studentů, kteří mají stejné zázemí, ale jinak časově náročné aktivity.

Poslední seskupení, které zatím nebylo zmíněno, je seskupení 2. Ačkoliv je shodných všech 5 funkcí z jednotlivých prototypů, jejich míra používání je odlišná. U studentek H se vyskytuje 100 % využití možnosti chatování s přáteli, což koresponduje s výsledky ostatních prototypů. Avšak u procházení Hlavní stránky, dávání „Like“ a dalších reakcí ani u sledování stránek je u studentek H absolutní nepoužívání. Ostatní výsledky jsou poměrně shodné. Z celkového jevu seskupení 2 vybočují tedy pouze studentky s žádnými nebo minimem (méně než 4 hod/týden) volnočasových aktivit.

Celkově je z těchto závěrů vyplývající, že na způsob používání *Facebooku* mají větší vliv sociodemografické podmínky (vzdělání rodičů, počet sourozenců), než míra

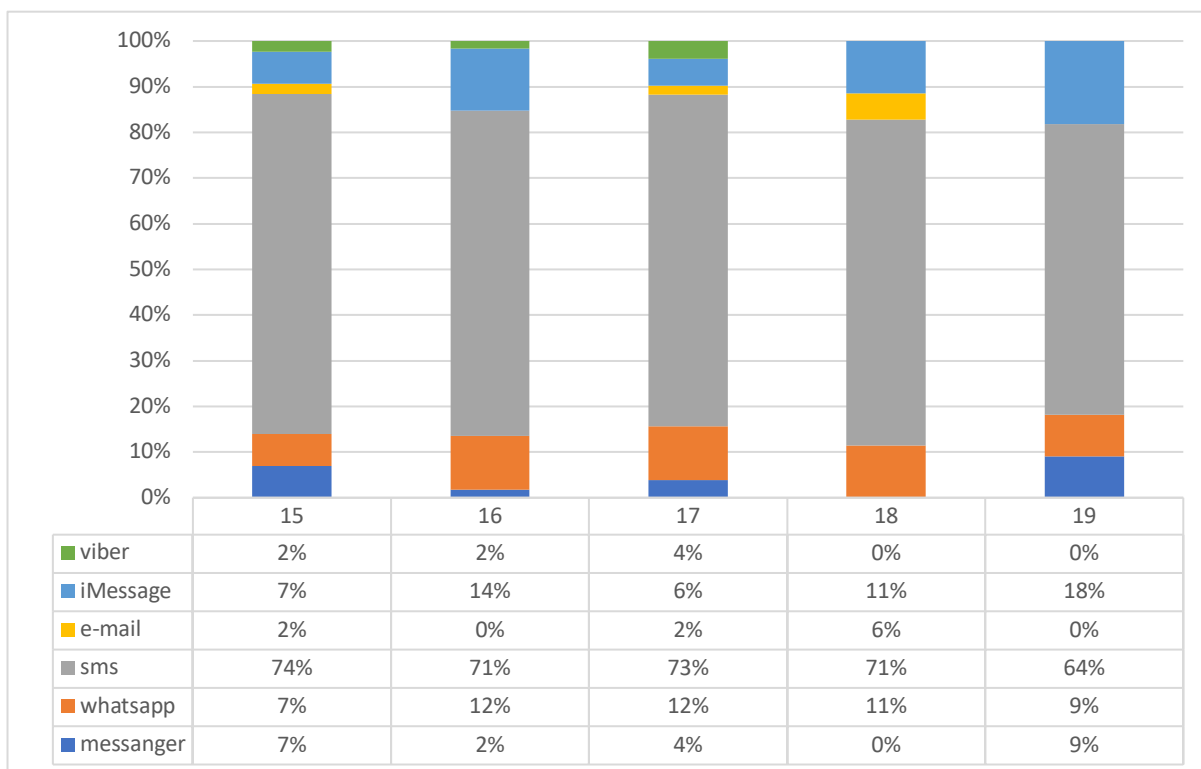
volnočasových aktivit. Ty však mohou v extrémních případech sehrát také svou roli.⁶

3.3.6 Způsoby komunikace studentů s okolím

„Které z následujících komunikačních prostředků používáš nejčastěji k psaní/chatování s danými lidmi? (Vyber vždy pouze jednu možnost)“ Tato otázka zkoumala nejčastější formu psané komunikace, která u studentů v běžné každodenní komunikaci převažuje. Studenti vybírali vždy jednu z nabízených odpovědí komunikačních možností u každé ze skupin osob, s nimiž má docházet k interakci.

Graf č. 28 ukazuje nejčastější způsob komunikace studentů s jejich rodiči dle věku studentů.

Graf č. 28

Z grafu č. 28 je patrné, že u všech studentů neohledně na věk převládá při běžné psané nepřímé komunikaci s rodiči forma SMS zpráv (případně *iMessage* jsou-li studenti a jejich rodiče majiteli některého *Apple* zařízení). Žádný ze studentů také nepoužívá k této formě

⁶ Např. moc aktivit značí málo času, tedy méně používání *Facebooku* a naopak.

komunikace s rodiči *Skype* ani *Snapchat* (proto nejsou tyto možnosti součástí grafu).

U patnáctiletých je po SMS zprávách (74 %) a současně *iMessage* (7 %) v nižší míře používání zastoupena psaná forma nepřímé komunikace s rodiči ve stejné míře skrze *Facebook Messenger* (7 %) a *WhatsApp* (7 %). Minimálně používají patnáctiletí ke psané formě nepřímé komunikace s rodiči *Viber* (2 %) a *e-mail* (2 %).

U šestnáctiletých tvoří psaná forma nepřímé komunikace s rodiči pomocí SMS zpráv 71 % včetně *iMessage* (14 %), jako další je u šestnáctiletých rozšířená psaná forma nepřímé komunikace s rodiči skrze *WhatsApp* (12 %) a minimálně používají *Facebook Messenger* (2 %) a *Viber* (2 %). K psané formě nepřímé komunikace s rodiči šestnáctiletí dle výsledků vůbec nepoužívají *e-mail*.

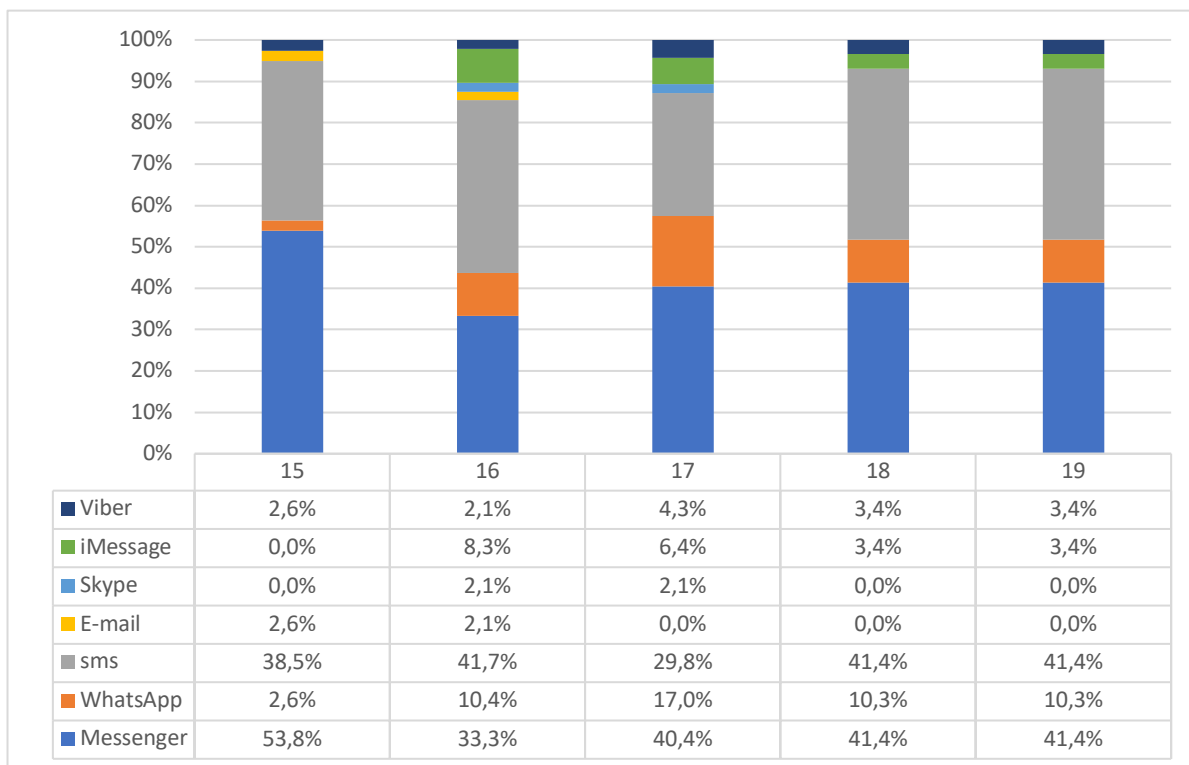
Sedmnáctiletí studenti s rodiči psanou formou nepřímo komunikují opět nejčastěji formou SMS zpráv (73 %), případně *iMessage* (6 %). Menšina sedmnáctiletých studentů takto s rodiči komunikuje skrze *WhatsApp* (12 %), o něco méně skrze *Facebook Messenger* (4 %) a *Viber* (4 %), nejméně potom skrze *e-mail* (2 %).

U osmnáctiletých studentů se opakuje míra komunikace skrze SMS zprávy stejná jako u šestnáctiletých (71 %), k tomu *iMessage* zaujímá podíl 11 % z celkové části. V menší míře potom využívají k psané nepřímé komunikaci s rodiči *WhatsApp* (11 %) a nejméně (avšak nejvíce ze všech věkových zastoupení) komunikují s rodiči skrze *e-mail* (6 %). Skrze *Facebook Messenger* ani *Viber* s rodiči běžně nekomunikují.

Nejstarší – devatenáctiletí – studenti používají s rodiči opět k nepřímé komunikaci psanou formou SMS zprávy (64 %) nebo *iMessage* (18 %), v menší míře dále *Facebook Messenger* (9 %) a *WhatsApp* (9 %). *Viber* ani *e-mail* nepoužívají.

Graf č. 29 zobrazuje písemnou komunikaci studentů s jejich sourozenci.

Graf č. 29

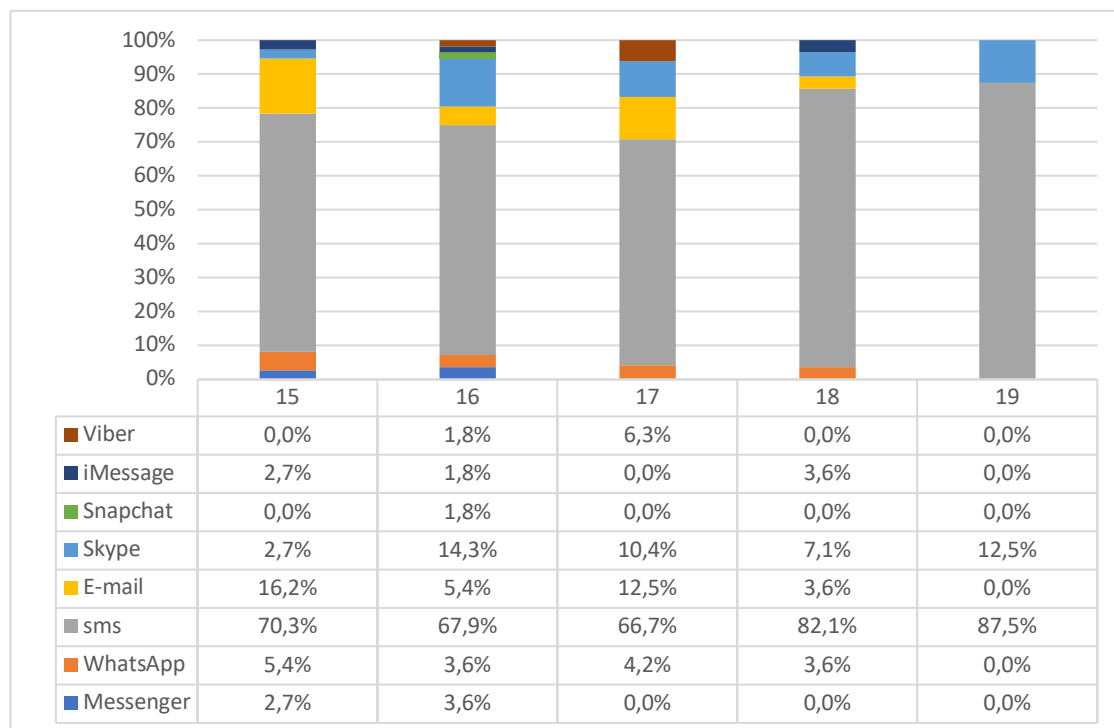
Z grafu č. 29 vyplývá, že obecně studenti psanou formou nepřímo komunikují se svými sourozenci primárně skrze *Facebook Messenger*, v o něco menší míře také formou *SMS* zpráv.

Nejčastěji je *Facebook Messenger* využíván studenty patnáctiletými (53,8 %), následně studenty osmnáctiletými a devatenáctiletými (v obou případech 41,4 %), o jedno procento méně sedmnáctiletých studentů využívá primárně *Facebook Messenger* (40,4 %) a nejméně využívají *Facebook Messenger* k psané nepřímé komunikaci se svými sourozenci studenti ve věku 16 let (33,3 %).

SMS zprávy naopak využívají v tomto případě nejčastěji šestnáctiletí studenti (41,7 %). U studentů ve věku 18 a 19 let je i používání *SMS* zpráv vyrovnané (a současně také vyrovnané s mírou využívání *Facebook Messenger*) – tj. 41,5 %. O něco méně využívají *SMS* zprávy studenti patnáctiletí (38,5 %) a nejméně potom studenti sedmnáctiletí (29,8 %).

Následující graf č. 30 popisuje formy písemné nepřímé komunikace studentů s jejich prarodiči.

Graf č. 30

S prarodiči komunikují všichni studenti psanou formou nepřímé komunikace převážně SMS zprávami (v průměru se jedná o 74,9 % studentů).

Patnáctiletí a sedmnáctiletí studenti poté v hojně míře využívají také e-mail (patnáctiletí 16,2 % a sedmnáctiletí 12,5 %). E-mail v menší míře využívají pro psanou nepřímou komunikaci se svými prarodiči také studenti šestnáctiletí (5,4 %) a osmnáctiletí (3,6 %).

Jako další častý prostředek pro komunikaci s prarodiči z grafu vyplývá *Skype*. Tuto možnost uvedlo 14,3 % studentů šestnáctiletých, 12,5 % studentů devatenáctiletých, 10,4 % studentů sedmnáctiletých, 7,1 % studentů osmnáctiletých a 2,9 % studentů patnáctiletých.

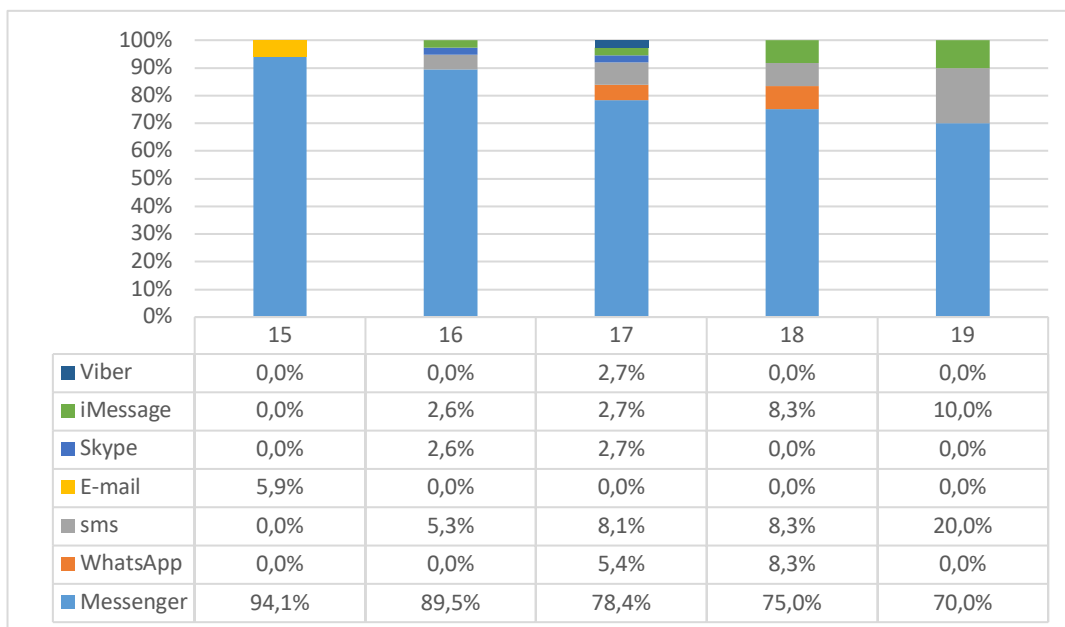
Sedmnáctiletými studenty je dále využíván *Viber* (6,3 %) a *WhatsApp* (4,2 %).

WhatsApp používají také nejvíce studenti ve věku patnácti let (5,4 %), a v menší míře poté studenti šestnáctiletí a osmnáctiletí.

U studentů patnáctiletých a šestnáctiletých, u kterých je možné předpokládat nižší věk prarodičů se také v malé míře objevila možnost komunikace skrze *Facebook Messenger* (v průměru se jedná o 3 %).

Níže uvedený graf č. 31 znázorňuje způsoby psané formy nepřímé komunikace studentů s jejich partnery/partnerkami.

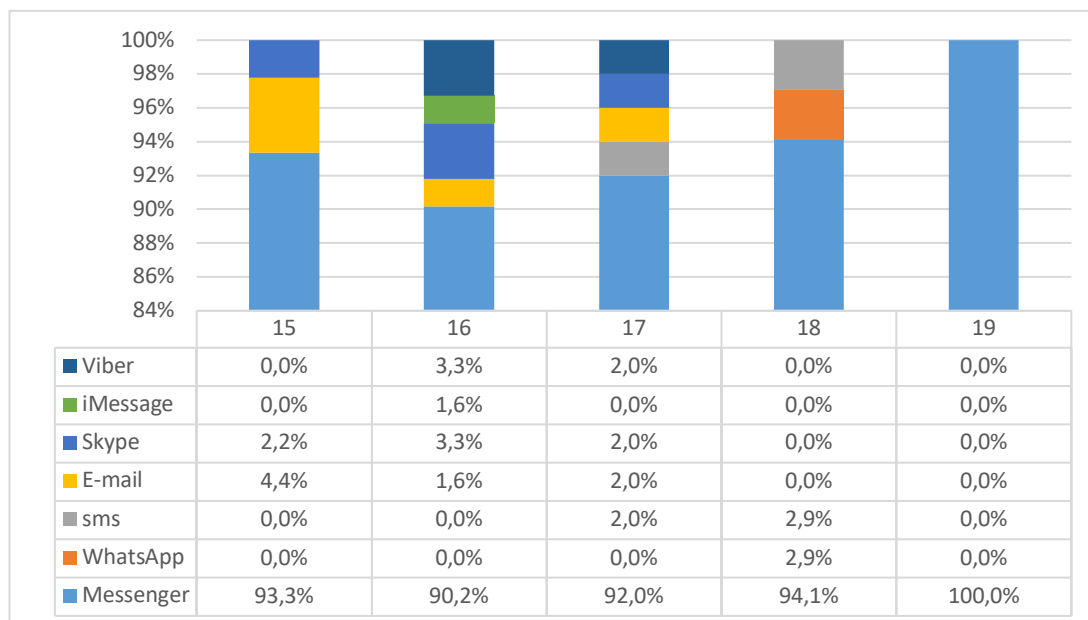
Graf č. 31

Na tomto grafu č. 31 je pozoruhodné, jak současně s přibývajícím věkem ubývá partnerské komunikace skrze sociální sítě a přibývá ve formě *SMS* zpráv. To může značit větší vyspělost straších studentů, kteří mají potřebu mít pocit, že jejich soukromá komunikace nebude přístupná nikomu na sociálních sítích.

V posledním grafu č. 32 k této otázce je znázorněna písemná nepřímá komunikace studentů s jejich spolužáky.

Graf č. 32

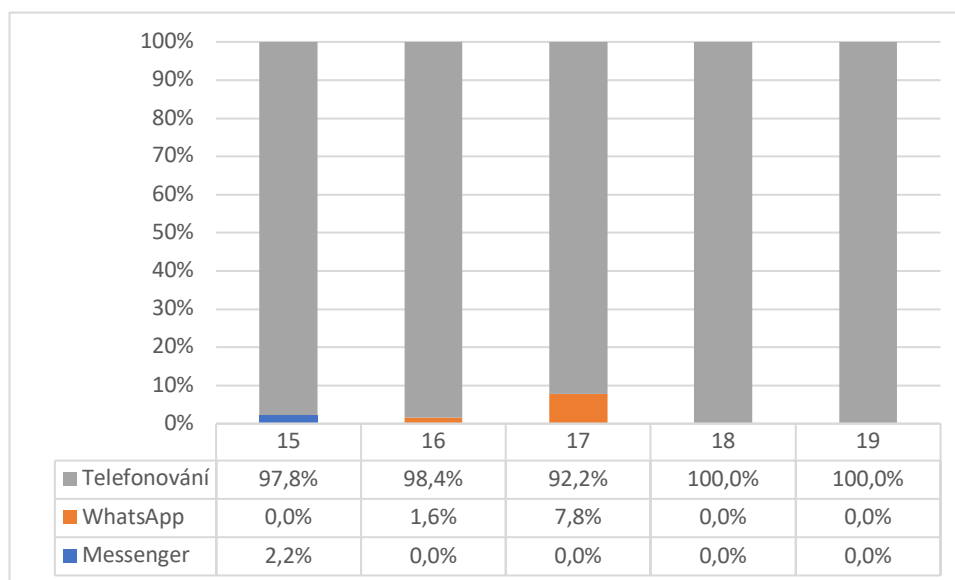
Na grafu č. 32 je vidět postupný vývoj komunikace ve třídě během čtyř let na gymnáziu. Z počátku studenti komunikují skrze e-mail, později používají *Viber*. Následně si zjišťují telefonní čísla a píší si *SMS* zprávy nebo zprávy skrze *WhatsApp*. Přesto však převládá komunikace skrze *Facebook Messenger*, která u devatenáctiletých studentů dosahuje 100 %.

„Které z následujících komunikačních prostředků využíváš nejčastěji k volání s danými lidmi? (Vyber vždy pouze jednu možnost)“ Touto otázkou bylo zjišťováno, která forma každodenní hlasové nepřímé komunikace u studentů různého věku v jednotlivých situacích převažuje. Studenti vybírali vždy jednu z nabízených odpovědí komunikačních možností u každé ze skupin osob, s nimiž má docházet k interakci.

Z níže uvedených grafů je patrné, jakým způsobem studenti nejčastěji komunikují s rodiči, prarodiči, sourozenci, učiteli atd. v závislosti na věku studentů.

První graf č. 33 zobrazuje způsoby hlasové nepřímé komunikace studentů s jejich rodiči.

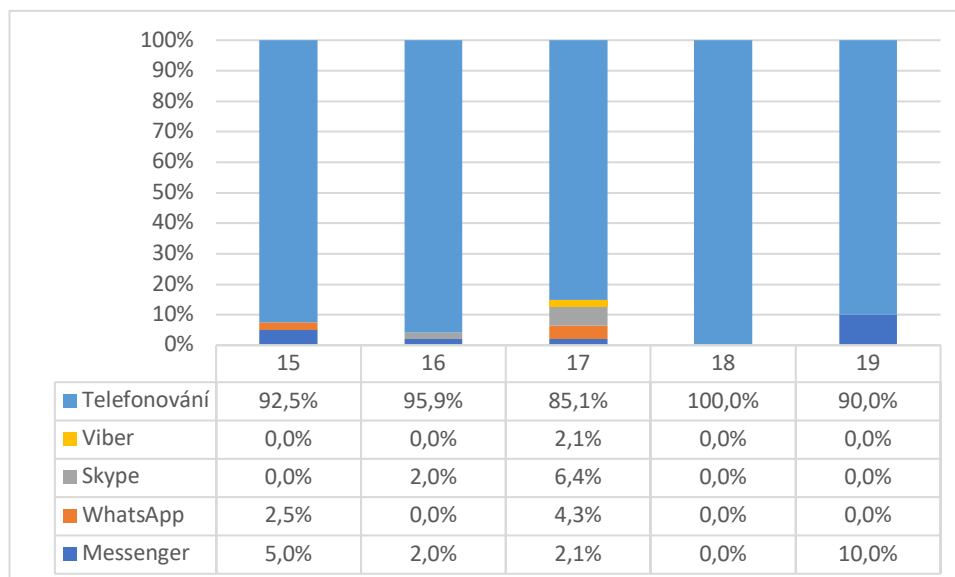
Graf č. 33

Z grafu výše je zřejmé, že všichni studenti neohledně na věk primárně používají k hlasové komunikaci s rodiči telefonování. U studentů ve věku 18 a 19 let dosahuje telefonování 100 %. O něco méně (98,4 %) dosahuje telefonování u studentů šestnáctiletých, kde zbylých 1,6 % zaujímá hlasové volání skrze *WhatsApp*. Telefonování je zastoupeno ještě o něco méně u studentů patnáctiletých, kde dosahuje 97,8 % a zbylých 2,2 % do sta zaujímá hlasové volání skrze *Facebook Messenger*. Telefonování je ze všech věkových zastoupení nejméně používané studenty ve věku 17 let (92,2 %), kteří oproti ostatním používají mnohem více hlasové volání pře *WhatsApp* (7,8 %).

Následující graf č. 34 zachycuje formy hlasové komunikace studentů se svými sourozenci.

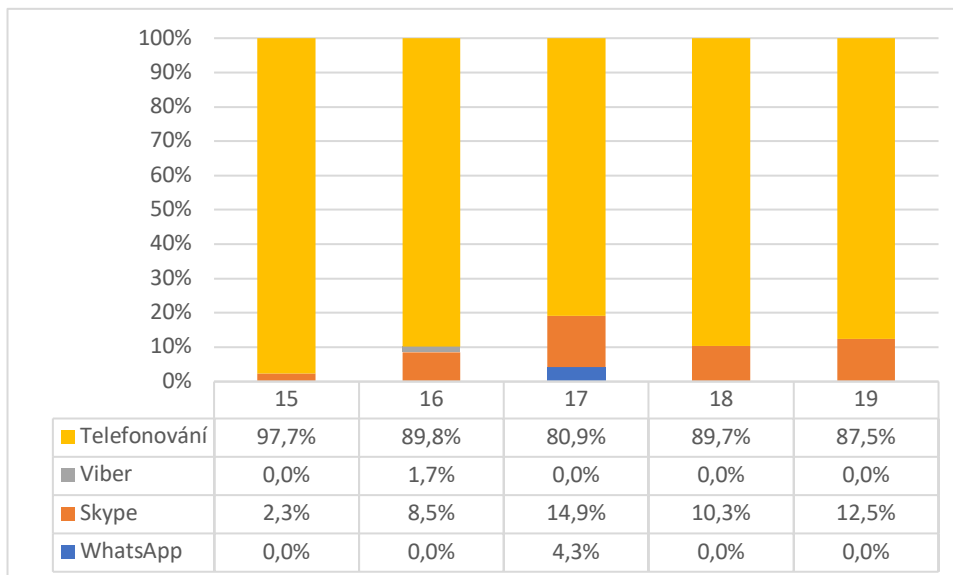
Graf č. 34

Také u sourozenecké komunikace převažuje u všech studentů klasické telefonování. Začíná se zde ale ve větší míře objevovat forma hlasové komunikace skrze *Facebook Messenger*, který zaujímá u studentů ve věku 15 let 5 %, u šestnáctiletých 2 %, u sedmnáctiletých 2,1 % a u devatenáctiletých 10 %. Také *WhatsApp*, *Skype* a *Viber* zaujímají jistou část komunikace studentů se sourozenci. U patnáctiletých studentů tvoří *WhatsApp* 2,5 % jejich komunikace se sourozenci. U studentů šestnáctiletých se vyskytuje forma hlasových hovorů prováděných skrze *Skype* v rozsahu 2 %. Nejvíce variabilními se ukázali být studenti ve věku 17 let, kteří využívají k hlasové komunikaci se svými sourozenci nejen telefonování (85,1 %), ale také hlasové volání skrze *Facebook Messenger* (2,1 %), *WhatsApp* (4,3 %), *Skype* (6,4 %) i *Viber* (2,1 %).

Následující graf č. 35 zachycuje hlasovou formu nepřímé komunikace studentů s jejich prarodiči.

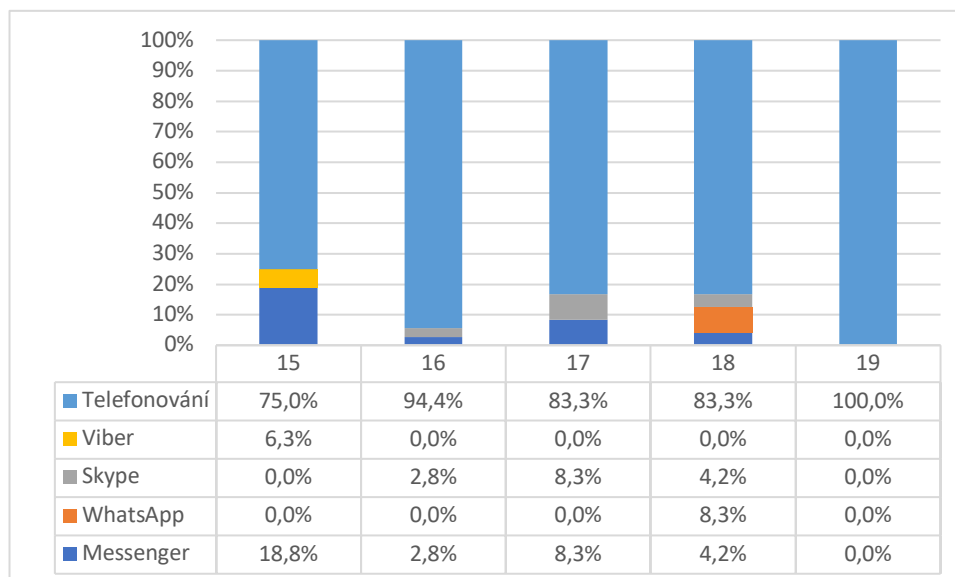
Graf č. 35

Také u hlasové komunikace studentů s prarodiči převažuje klasická forma telefonování, už je však v menší míře než u rodičů a sourozenců. Ve větší míře se u prarodičů objevuje hlasové volání skrze *Skype*, které zaujímá největší část u studentů sedmnáctiletých (14,9 %), v menší míře dále u studentů devatenáctiletých (12,5 %), osmnáctiletých (10,3 %), šestnáctiletých (8,5 %) a nejmenší část u studentů patnáctiletých. U studentů ve věku 16 let se objevuje také v malé míře *Viber* (1,7 %) a u studentů ve věku 17 let *Facebook Messenger* (4,3 %).

Následující graf č. 36 k této otázce zobrazuje formy hlasové nepřímé komunikace studentů s jejich partnery.

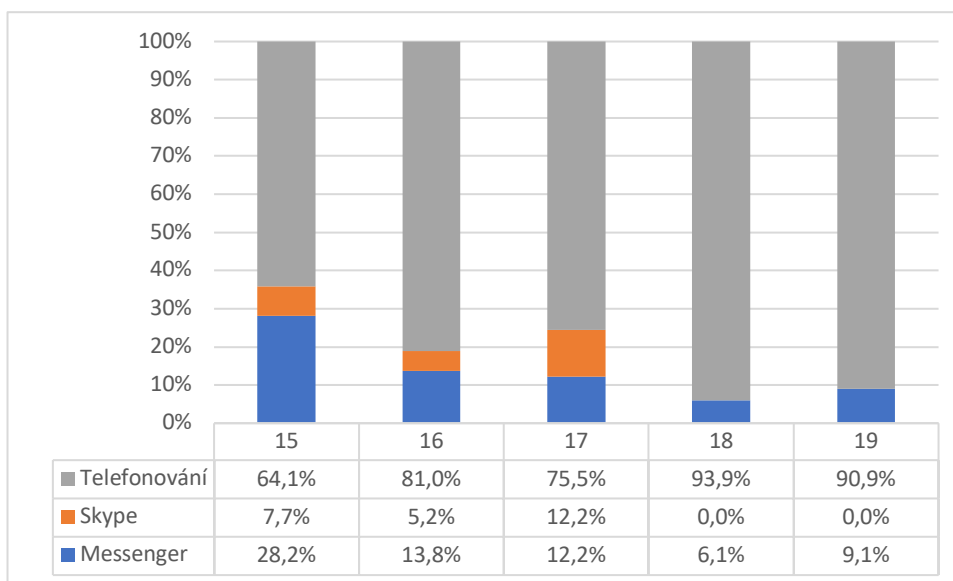
Graf č. 36

Také u partnerské komunikace je z grafu č. 36 patrná převaha telefonování (v průměru 87,2 %). Ve větší míře se objevuje hlasové volání skrze *Facebook Messenger*, které u patnáctiletých studentů dosahuje zastoupení 18,8 %. U patnáctiletých studentů se také v 6,2 % objevuje *Viber*. 8,3 % komunikace osmnáctiletých studentů se svými partnery zaujímá také *WhatsApp*.

Poslední z grafů č. 37 zobrazuje formy hlasové nepřímé komunikace studentů se svými spolužáky.

Graf č. 37

Jak je z grafu č. X patrné, opět je nejvíce zastoupeno telefonování. Ve velké míře se však objevuje také hlasové volání skrze *Facebook Messenger* (u studentů bez ohledu na věk) a *Skype* (u studentů ve věku 15-17 let). Hlasové volání skrze *Facebook Messenger* je nejčastěji u studentů patnáctiletých, kde zaujímá téměř třetinu jejich komunikace se spolužáky, dále u studentů šestnáctiletých, sedmnáctiletých, devatenáctiletých a nejméně se objevuje u studentů osmnáctiletých. Hlasové volání skrze *Skype* se naopak nejvíce objevuje u studentů sedmnáctiletých, méně potom u studentů patnáctiletých a nejméně u studentů šestnáctiletých.

Závěrem ke hledaným formám každodenní písemné a hlasové nepřímé komunikace studentů jsou následující zjištění. Komunikace skrze sociální sítě je stále ve většině případech písemná a nejčastěji probíhá u osob podobného věku s věkem studentů. Není však možné tvrdit, že neexistují výjimky z řad rodičů nebo prarodičů, kteří komunikují se svými dětmi či vnoučaty skrze *Facebook Messenger*, *WhatsApp*, *Skype* atp. Přesto je však v rodině primárním prostředkem k nepřímé komunikaci klasické telefonování nebo posílání *SMS* zpráv.

Nejvíce všestrannými se v různých způsobech komunikace stali sedmnáctiletí studenti, kteří alespoň částečně využívají všechny komunikační prostředky u téměř celého svého okolí. Naopak více konzervativními se ukázali být studenti osmnáctiletí a devatenáctiletí, kteří již upouštějí od mnoha možností a využívají především *SMS* zprávy, telefonování, za sociální sítě také *Facebook Messenger* a *WhatsApp*.

4 ZÁVĚR

Cílem maturitní práce bylo nalezení vzorců v používání Facebooku studenty vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera a dále určení formy každodenní nepřímé komunikace (písenné i hlasové) studentů se svým okolím. Prostřednictvím teoretických východisek dané problematiky, které byly v empirické části práce následně propojeny s jednotlivými analýzami byla získána data použitelná k určení hledaných vzorců.

V úvodu empirické části byl představen výzkumný soubor, který představovali studenti vyššího stupně Gymnázia Jana Keplera. Tito studenti byli dotazováni formou tištěných dotazníků rozdáváných během hodin humanitních studií v průběhu prosince 2017. Odpovědi z dotazníků tvořila data potřebná pro analýzu a následné nalezení vzorců a splnění cílů práce.

zpracována první analýza jedenácti prototypů studentů, rozdělených dle pohlaví a sociálních podmínek, označených písmeny A-K. Tato analýza připravila podklady pro hledání závislosti využívaných funkcí *Facebooku* na vzdělání rodičů, počtu sourozenců a počtu hodin strávených volnočasovými aktivitami. Tato analýza prokázala, že bez ohledu na výše zmíněné podmínky všichni respondenti využívají *Facebook* k chatování s přáteli, procházení hlavní stránky a zjišťování informací o dění u nás i ve světě. Dále se však odpovědi značně lišily v závislosti na snížení počtu sourozenců a v druhé řadě na vzdělání rodičů. Lze proto vyvodit závěr, že s menším počtem sourozenců tráví studenti Gymnázia Jana Keplera na *Facebooku* více času.

Následuje zpracování druhé analýzy, která měla za cíl nalezení forem každodenní komunikace studentů s jejich okolím. Forma komunikace byla analyzována v závislosti na věku studentů a dále rozdělením do jednotlivých částí dle osob, které se nacházely na druhé straně interakce se studenty. Tato analýza jednoznačně prokázala, že s rodinnými příslušníky zcela převažují tradiční formy nepřímé komunikace a to telefonování, jako zástupce hovoru a SMS za psanou formu. S lidmi mimo rodinu převládá zejména telefonování a z psané komunikace je to jednoznačně *Facebook Messenger*. Závěrem je možné říci, že na hovor nemají sociální sítě vliv, zejména s rostoucím věkem. SMS zprávy lze považovat za intimnější způsob komunikace a tak jsou zastoupeny pouze u lidí blízkých.

Přínos této maturitní práce spatřuji v několika oblastech. Nejenže byla u studentů zjištěna nejčastější forma nepřímé komunikace s okolím, což ukazuje hlavně jistý vývoj komunikace v prostředí gymnázia, ale také touto prací můžeme sledovat, že vysoký podíl studentů komunikuje s okolím stejnými prostředky a využívají stejné funkce sociálních sítí. Při

srovnání výsledků empirické části práce s celosvětovými statistikami je patrná jasná korespondence v případě zkoumání využití všech funkcí *Facebooku*, avšak je také zřejmý jasný rozpor mezi statistikami v ostatních formách nepřímé komunikace.

4.1.1 Seznam použité literatury a jiných zdrojů

Literatura:

Ševčíková, Anna a kol.: DĚTI A DOSPÍVAJÍCÍ ONLINE: Vybraná rizika používání internetu (Praha: Grada Publishing, a.s., 2014)

DeVito, Joseph A: Základy mezilidské komunikace, přel. Ing. J. Rezek (Praha: Grada Publishing, a.s., 2008)

McQuail, Denis: Úvod do teorie masové komunikace, přel. J. Jiráček a M. Kabát (Praha: Portál, s. r. o., 1999)

Jiráček, Jan a Köpplová, Barbara: Média a společnost (Praha: Portál, s.r.o., 2003)

Hubinková, Zuzana a kol.: Psychologie a sociologie ekonomického chování (Praha: Grada Publishing, a.s., 2008)

Internetové zdroje:

WEICHETOVÁ, L. Digitální dovednosti. In: czso.cz [online]. 09.03.2018. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/digitalni-dovednosti>.

Dvoran Ltd. Marketing Consulting. Přehled sociálních sítí podle zemí. In: dvoran.com [online]. 13.03.2013. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://www.dvoran.com/socialni-site/marketing/prehled>

WordPress.cz [online]. Facebook © 2018 [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/company-info/>

DESJARDINS, J. The rising speed of technological adoption. In: visualcapitalist.cz [online]. 14.02.2018. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <http://www.visualcapitalist.com/rising-speed-technological-adoption/>

CZ.NIC, z. s. p. o. Jak na internet. CZ.NIC. [online]. CZ.NIC © 2018 [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1751/socialni-site/>

eStránky.cz [online]. Virtuální realita © 2017 [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <http://www.projekt-virtualni-realita.estranky.cz/clanky/co-to-vlastne-je-virtualni-realita--vr---/odpoved-zni--.html>

Internet Info, s.r.o. [online]. Business center © 1998 - 2018 [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://business.center.cz/business/pojmy/p1286-komunikacni-media.aspx>

HOVORKOVÁ, D. Klasické životopisy časem zaniknou, nahradí je profil na sociální síti. In: iDnes.cz [online]. 24.09.2012. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: https://finance.idnes.cz/jak-vytvoril-profil-na-socialni-siti-ds1-/podnikani.aspx?c=A120918_1830262_podnikani_zuk

ZLÁMALOVÁ, H. Mezilidská komunikace [online]. UJAK, 2012 [cit. 20.03.2011].
Dostupné z: <http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/tool/print/index.php?id=2357>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Digitální gramotnost [online]. MDIAN s.r.o. 2017 [cit. 20.03.2011]. Dostupné z: <http://www.median.eu/cs/digitalni-gramotnost-v-cr/>

LORENC, J. Jak se daří jednotlivým sociálním sítím v České Republice. In: LinkedIn [online]. 25.04.2017. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/pulse/jak-se-dař%C3%AD-jednotlivým-sociáln%C3%ADm-s%C3%ADt%C3%AD-v-české-republice-jakub-lorenc>

Statista.com. Most famous social network sites worldwide as of January 2018, ranked by number of active users. In: Statista.com [online]. 2018. [cit. 20.03.2018]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

